

HRVATSKI VOJNIK



Broj 217. Godina V. 5. prosinca 2008.

www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK



€ 2,10•CAD 3,00•AUD 3,30•USA 2,00•CHF 3,50•SLO € 1,80; SIT 430,00•SEK 17,00•NOK 17,00•DKK 15,50•GBP 1,30

Prezentacija vozila i tehnike u vojarni "Croatia"

Suvremena sredstva za suvremenu logistiku

ITT je ponosan na uspješno 10-godišnje partnerstvo s Ministarstvom obrane Republike Hrvatske. Zajedno, a uz pomoć našeg proizvodnog partnera RIZ Profesionalna elektronika d.o.o (RIZ PE d.o.o), Zagreb, ITT je opremio Hrvatsku vojsku s danas najsuvremenijim, najpouzdanijim, na bojišnici dokazanim VHF komunikacijskim sustavima. Bliska suradnja s RIZ PE dovela je do razvoja najvažnijih elemenata potrebnih za uspješnu isporuku ovih sustava. Zahvaljujemo MORH-u i RIZ-u na podršci za sustave ITT SINCGARS.

PROSLAVLJAMO 10 GODINA SURADNJE ITTa I MORHa



ITT

cs.itt.com

Engineered for life

ITT, the Engineered Blocks logo, and ENGINEERED FOR LIFE are registered trademarks of ITT Manufacturing Enterprises, Inc., and are used under license. ©2008, ITT Corporation.

Communications • Sensing & Surveillance • Space • Advanced Engineering & Integrated Services



Nakladnik:
MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@morf.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vpintar@morf.hr)
Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@morf.hr)
Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@morf.hr)
Urednici i novinari: Marija Alvir,
(marija.alvir@morf.hr), Leida Parlov,
Domagoj Vlahović
Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotograf: Davor Kirin
Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Predrag Belušić, Damir Bebek
Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morf.hr)
Priveđen: Jasmina Pešek
Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo
tel: 3784-937

Lektorice: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić

Marketing i financije: Igor Vitanović
tel: 3786-348;
fax: 3784-322

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovac d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovac d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje), žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovac d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tisk:

Tiskara Zelina d.d.,
K. Krizmanić 1, 10380 Sv. I. Zelina

Naslov uredništva:

MORH
Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>

E-mail: hrvujnik@morf.hr
Naklada: 5800 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)



Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2008.

Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA



Prezentacija vozila i tehnike u vojarni "Croatia"

Za ulaganje u nabavu neborbenih vozila u sljedeće tri do četiri godine predviđeno je oko 300 milijuna kuna, od čega za iduću godinu oko 60 milijuna. "Želimo ostvariti što bolje uvjete offseta, a u sam vrh prioriteta stavili smo vozila za Partnerske ciljeve", istaknuo je ministar Vukelić

Strana 4

Dragovoljni ročnici u Požeškom središtu za temeljnu obuku

Sve aktivnosti i zadaće predviđene programom, napomenuli su naši sugovornici, odvijaju se po planu. Naglasili su i kako programom nije strogo definirana satnica što se pokazalo više nego dobrim, a instruktorima i drugima koji planiraju svakodnevnu obuku dana je mogućnost da je prilagođavaju ročnicima i tako iz njih izvuku doista najbolje...



Strana 11



U Splitu održano 10. prvenstvo OSRH u plivanju

Nakon održanih pet disciplina pobjednik je momčad Gardijske motorizirane brigade iz Knina, koja je prvi put postala prvak OSRH-a u plivanju, drugoplasirana je bila momčad HRM-a, dok su se kao trećeplasirani na postolje popeli pripadnici BSD-a...

Strana 12

Snajperska djelovanja [7. dio]

Iskustva iz suvremenih ratova vođenih nakon II. svjetskog rata, a osobito iskustva iz Domovinskog rata, te raznih asimetričnih sukoba novog doba, pokazuju kako je definitivno promijenjena uloga i taktika uporabe pješaštva u uvjetima izvođenja integralne zračno-kopnene operacije



Strana 21

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

Prezentacija vozila i tehnike u vojarni "Croatia"

Suvremena sredstva za suvremenu logistiku

Za ulaganje u nabavu neborbenih vozila u sljedeće tri do četiri godine predviđeno je oko 300 milijuna kuna, od čega za iduću godinu oko 60 milijuna. U pripremi je višegodišnji natječaj za nabavu tih sredstava. "Želimo ostvariti što bolje uvjete offseta, a u sam vrh prioriteta stavili smo vozila za Partnerske ciljeve", istaknuo je ministar Vukelić

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Uzgrebačkoj vojarni "Croatia" 28. studenoga održana je prezentacija vozila i tehnike, "Suvremena sredstva za manipulaciju tereta za suvremenu logistiku OSRH". Na prezentaciji je bilo visoko izaslanstvo MORH-a i GSOSRH, na čelu s ministrom obrane Brankom

Vukelićem, državnim tajnikom Matom Rabotegom i zapovjednikom HKoV-a general pukovnikom Mladenom Kruljcem.

Prezentacija je imala dva dijela, teoretski i praktični. U prvom dijelu, brigadni general Josip Stojković, načelnik Uprave za logistiku GSOSRH, predočio je stanje aktualnog voznog parka OSRH-a te analizu bu-

dućih potreba za nabavom vozila, s težištem na opremanju koje je u skladu s Partnerskim ciljevima usuglašenim s NATO-om. Uslijedila je prezentacija djelatnika Službe za prijam i potporu i Uprave za materijalne resurse MORH-a, u kojoj su ukratko predstavljena novonabavljena sredstva za manipulaciju tereta.

Članovi izaslanstva i predstavnici medija imali su se prilike



uvjeriti u mogućnosti novih sredstava na jednom od poligona vojarne "Croatia". Organizirana je terenska pokazna vježba u kojoj je prikazano manipuliranje paletama i kontejnerima pomoću višefunkcionalnog terenskog vozila sa sustavom za manipulaciju, tri vrste vojnika (terenski, kontejnerski, čioni), tegljača s poluprikolicom, terenskog vozila i terenske kontejnerske dizalice. U demonstraciji je sudjelovalo 17 djelatnika i 12 sredstava.

Nakon praktičnog dijela prezentacije, ministar Vukelić je dao izjavu za medije, u kojoj je istaknuo da je za ulaganje u nabavu neborbenih vozila u sljedeće tri do četiri godine predviđeno oko 300 milijuna kuna, od čega za iduću godinu oko 60 milijuna. U pripremi je višegodišnji natječaj za nabavu tih sredstava. "Želimo ostvariti što bolje uvjete offseta, a u sam vrh prioriteta stavili smo vozila za Partnerske ciljeve", rekao je ministar, dodajući da je netom završena prezentacija pokazala nove sposobnosti i mogućnosti OSRH-a. ■



Iz prezentacije "Stanje neborbenih motornih vozila i prioriteti opremanja OSRH"

U bazi operativno uporabljivih motornih vozila OSRH evidentirano je oko 3600 nebojnih motornih vozila u kojima je zastupljeno 45 marki i oko 400 tipova prosječne starosti 20 godina.

Od 2003. do 2007. otpisano je oko 2800 motornih vozila koja su financijski neisplativa za popravak i daljnju uporabu.

Po materijalnom ustroju u OSRH-u bi na uporabi trebalo biti 5550 neborbenih vozila, a trenutačno ih je na uporabi 3600. Dakle, nedostaje ih 1950.

Da bi ispunio Partnerske ciljeve, OSRH bi od 2009. do 2017. trebao nabaviti 866 novih vozila, od toga najviše različitih terenskih kamiona.



Razmjenom iskustava do bolje suradnje

Od 1. do 3. prosinca u službenom posjetu Oružanim snagama RH bio je načelnik Glavnog stožera OS Republike Bugarske general zbor Zlatan Stojkov sa suradnicima.

Prvog dana posjeta visokog je gosta u MORH-u i GSOSRH-u primio njegov hrvatski kolega general zabora Josip Lucić. Teme razgovora bile

su sigurnosna situacija u regiji, reforma i ustroj Oružanih snaga RH te sudjelovanje hrvatskih OS u međunarodnim mirovnim misijama. Istoga dana

generala

Stojkova primio je i ministar obrane RH Branko Vukelić.

Drugi dan posjeta započeo je obilaskom Hrvatskoga vojnog učilišta u zagrebačkoj vojarni "Petar Zrinski". Za generala Stojkova i bugarsko izaslanstvo održana je prezentacija "Obrazovni sustav OSRH", kojoj je nazočio i ravnatelj HVU-a general bojnik Mirko Šundov. Tom prilikom dogovorena je intenzivnija suradnja HVU-a sa srodnom institucijom u Bugar-

snimio B. ŠENK



skoj. Nakon prezentacije bugarsko izaslanstvo je obišlo i Ratnu školu i Taktičko-simulacijsko središte HKoV-a.

Bugarsko izaslanstvo posjetilo je i Delnice, Bojnu za specijalna djelovanja. Održana je prezentacija o BSD-u, a u povratku su posjetili tvrtku HS Produkt u Karlovcu, gdje im je predstavljen razvoj i proizvodnja naoružanja, samokresa HS 2000 i najnovije hrvatske jurišne puške proizvedene po standardima NATO-a.

D. VLAHOVIĆ



Čvrsta potpora misiji u Afganistanu

Državni tajnik Mate Raboteg na čelu visokog izaslanstva MORH-a i GSOSRH-a koje boravi u višednevnom posjetu hrvatskom kontingentu u Afganistanu susreo se 2. prosinca sa zapovjednikom ISAF-a generalom zabora Davidom D. McKiernanom.

General je izrazio zadovoljstvo susretom s državnim tajnikom Rabotegom i zamjenikom načelnika GSOSRH kontraadmiralom Zdenkom Simičićem istaknuvši kako mu je čast susresti se s predstavnicima Republike Hrvatske, o čijem je sudjelovanju i doprinisu misiji ISAF govorio biranim riječima.

Državni tajnik Raboteg izjavio je kako su razlozi posjeta ISAF-u osobni uvid u djelovanje hrvatskog kontingenta i eventualne potrebe za poboljšanjem u smislu potpore. Drugi razlog posjeta, osobito susreta sa zapovjednikom ISAF-a McKiernanom jest očitovanje čvrste potpore hrvatske Vlade misiji u Afganistanu i opredjeljenje za nastavak djelovanja u misiji s istom veličinom

snaga, ali i s novim sposobnostima. General McKiernan zahvalio je ministru obrane i hrvatskoj Vladi na doprinosu, izrazivši optimizam u uspjeh misije izgradnje povjerenja i stabilnosti u Islamskoj Republici Afganistanu, gdje

pripadnici hrvatskih Oružanih snaga daju začrpljeni doprinos zajedničkim naporima.

U sklopu posjeta ISAF-u, državni tajnik Raboteg, kontraadmiral Simičić, zapovjednik 12. HRVCON-a brigadir Zlatko Ferenčević, načelnik Uprave KIS GSOSRH brigadir Blago Dujmović, zapovjednik Zapovjedno operativnog središta brigadir Vlado Sindler, zamjenik načelnika SOJI-a pukovnik Dražen Jonjić i prvi dočasnik OSRH časnici Goran Turk posjetili su Združeno operativno središte ISAF-a, gdje ih je načelnik CJOC-a brigadir Michael Newman upoznao s načinom rada i dnevnim aktivnostima. Susreli su se također s pripadnicima HRVCON-a koji rade u stožeru ISAF-a, u kojem profesionalno obnašaju vrlo odgovorne dužnosti.

D. JONJIĆ



nika SOJI-a pukovnik Dražen Jonjić i prvi dočasnik OSRH časnici Goran Turk posjetili su Združeno operativno središte ISAF-a, gdje ih je načelnik CJOC-a brigadir Michael Newman upoznao s načinom rada i dnevnim aktivnostima. Susreli su se također s pripadnicima HRVCON-a koji rade u stožeru ISAF-a, u kojem profesionalno obnašaju vrlo odgovorne dužnosti.

Njemački i hrvatski predstavnici o personalnom upravljanju

U organizaciji Uprave za personalne poslove GSOSRH-a, u MORH-u su od 1. do 3. prosinca održani bilateralni razgovori predstavnika uprave za personalne poslove oružanih snaga Hrvatske i Njemačke.

Razgovaralo se o reorganizaciji personalnog upravljanja u OSRH te o iskustvima SR Njemačke u provedbi novčenja za djelatnu vojnu službu, organizaciji mirovin-skog sustava, stambenom zbrinjavanju i personalnoj rotaciji njemačkih vojnika.

Zamjenik načelnika odjela PSS-a i ovlaštenik za pribavljanje vojnog osoblja SR

Njemačke, general bojnik Wolfgang Born istaknuo je da je suradnja OS-a dviju zemalja na zavidnoj razini te dodoa da se hrvatski i njemački OS susreću s istim problemima. "Upravljanje ljudskim resursima izuzetno je

važno u njemačkim oružanim snagama. Postoji opasnost da se previše raspravlja o materijalima, sredstvima i organizaciji. Sve je to važno, ali ne i odlučujuće. Čovjek je odlučujući i za-

mo razmisiliti kako ćemo organizirati pričuvu". General je dodao da se vraća u SR Njemačku s poticajem i idejom o dragovoljnom služenju vojnog roka, koje Hrvatska odnedavno ima.

"Ovaj bilateralni sastanak omogućio nam je razmjenu iskustava i ideja na području personalnog upravljanja. Suradnja hrvatskih i njemačkih ustrojbenih cijelina nužna je za procjenjivanje i primjenu planova jednih i drugih OS u svojim sustavima", rekao je načelnik Odjela za školstvo u Upravi za personalne poslove i čelnik hrvatskog tima u bilateralnim razgovorima, bri-

simo D. KRIN

to je važno naći pravu osobu i postaviti je na pravu dužnost", rekao je general Born. "Vojnike treba privući, a kada ih pridobijete, treba ih obučavati, usmjeravati, te vrlo obzorno postupati s njima. Stoga zajednički mora-

gadir Berislav Šipicki. Tijekom trodnevog boravka u Glavnom stožeru, generala Borna i suradnike u službeni posjet primio je i ravnatelj Uprave za ljudske resurse Nenad Smolčec.

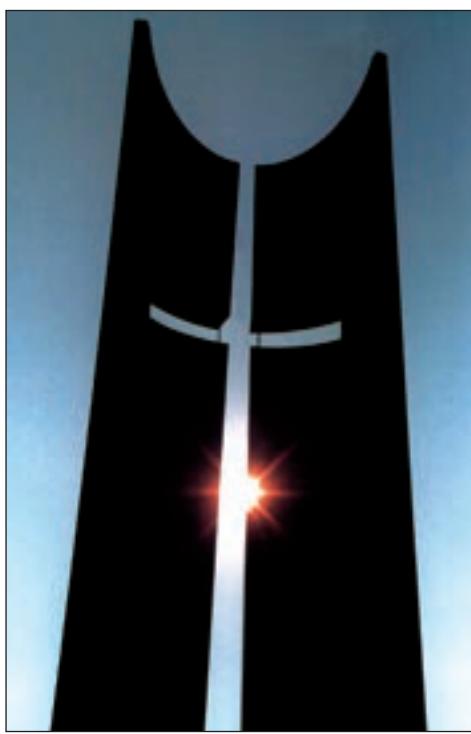
I. VALENTIĆ MIKŠIK



Obilježena 17. godišnjica pogibije prvih hrvatskih zrakoplovaca

Polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća podno spomenika u središtu Otoka obilježena je 2. prosinca 17. godišnjica pogibije prvih hrvatskih zrakoplovaca Marka Živkovića, Mirka Vukušića, Ante Plazibata i Rade Grive.

Četvorica hrvatskih zrakoplovaca, pripadnici osječkoga Prvoga samostalnog zrakoplovnog voda, poginuli su u noći s 1. na 2. prosinca 1991. nedaleko od Otoka, na vinkovačkom području, kad je njihov zrakoplov srušila neprijateljska raketa. Oni su prvi hrvatski zrakoplovci poginuli u Domovinskom ratu. Osim članova obitelji i rodbine te suboraca poginulih zrakoplovaca, vijence su položila i svijeće zapalila i izaslanstva Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane (HRZ i PZO), Vukovarsko-srijemske županije, grada Otoka te stradalničkih i braniteljskih udrug. "S poštovanjem se danas



prisjećamo njihove žrtve i života koje su ugradili u stvaranje samostalne i neovisne Hrvatske", rekao je zamjenik zapovjednika HRZ-a i PZO-a, brigadir Dražen Šćuri. Ratni zapovjednik osječkoga Prvoga samostalnog zrakoplovnog voda, umirovljeni brigadir Vladimir Rajtar podsjetio je kako zrakoplovci tada nisu raspolagali profesionalnom opremom i letjelicama, nego su sve morali improvizirati. "Nije nas bilo strah jer smo znali da smo na pravoj strani", rekao je Rajtar. Govorili su i otočki gradonačelnik Josip Šarić i zamjenik vukovarsko-srijemske župana Željko Cirba. Molitvu za poginule zrakoplovce, hrvatske branitelje i civile poginule u srpskoj agresiji na Otok, u kojoj su poginula 24 branitelja i troje civila, predvodio je otočki župnik vlč. Antun Knežević, koji je u crkvi sv. Antuna Padovanskog služio misu zadušnicu.

(H)

Nastavlja se uspješna suradnja INA-e i MORH-a

Nakon uspješno završenog još jednog ciklusa ospozobljavanja djelatnika OSRH-a za siguran rad sa zapaljivim tekućinama, provedenog u organizaciji Uprave za logistiku Glavnog stožera OSRH-a u suradnji s tvrtkom INA d. d. Zagreb, u Ministarstvu obrane 26. studenoga održan je sastanak predstavnika MORH-a i OSRH-a s predstvincima INA-e.

Na sastanku su bili državni tajnik MORH-a Mate Raboteg i zapovjednik Uprave za logistiku general bojnik Josip Stojković te ravnatelj Uprave za materijalne resurse Darko Polanec i načelnik Službe za razvoj, opremanje i modernizaciju brigadni general Milan Knežević sa suradnicima. Izaslanstvo INA-e predvodili su izvršni direktor SD Trgovine na malo Nikola Paulinović i direktor Sektora za upravljanje maloprodajnom mrežom Mirko Perić, a u izaslanstvu su bili i INA-ini predstavnici koji su sudjelovali u obuci djelatnika

OSRH-a, Ivanka Poljak-Radović, Ivan Brčić i Damir Piljak. Zajedno s njima u organizaciju i provedbu obuke, koja se u Oružanim snagama u suradnji s INA-om provodi od 1996. godine, bili su uključeni pukovnik Zdenko Jančec iz Uprave za logistiku i satnik Slavko Karača iz Zapovjedništva za potporu. Obuka je provedena tijekom posljednjih nekoliko mjeseci u obliku dvo-dnevog seminara na pet lokacija diljem Hrvatske, a za siguran rad sa zapaljivim tekućinama ospozobljeno je 147 djelatnika iz više ustrojbenih cjelina OSRH-a.

Sudionici sastanka u MORH-u osvrnuli su se na dosadašnju suradnju, ocjenivši je obostrano korisnom, te



su ujedno razmotrili mogućnosti njezina razvoja i širenja. Na kraju sastanka, državni tajnik MORH-a uručio je predstvincima INA-e zahvalnice i prigodne darove za njihov doprinos dugogodišnjoj suradnji te primio potvrde o uspješno završenoj obuci djelatnika OSRH-a.

M. ALVIR

Sastanak s predstvincima vjerskih zajednica

Ravnatelj HVU-a general bojnik Mirko Šundov održao je 27. studenoga sastanak s predstvincima vjerskih zajednica vezan uz njihovo sudjelovanje u kreiranju dodatnih multikulturalnih, multietičnih i multikonfesionalnih sadržaja, koji bi bili uključeni u sve razine izobrazbe na HVU, te u sve preduputne obuke što ih polaze pripadnici OSRH-a prije odlaska u mirovne misije.

Na sastanku su bili predstavnici Islamske zajednice u RH, Židovske vjerske zajednice Bet Israel, Srpske pravoslavne crkve, Evangeličke crkve i Vojnog ordinarijata, te zapovjednik Obučnog središta za međunarodne vojne operacije brigadir Tomislav Pavičić i djelatnici HVU-a koji sudjeluju u procesu izobrazbe. Ovakav oblik suradnje s vjerskim zajednicama dogovoren je na njihovu nedavno održanom sastan-

ku s načelnikom GSOSRH-a generalom zboru Josipom Lučićem. General Šundov je istaknuo kako se ova suradnja provodi radi što bolje pripreme pripadnika OSRH-a za sudjelovanje u međunarodnim misijama, ali i svim drugim međunarodnim aktivnostima OS-a. Modul koji će se kreirati trebao bi biti sastavni dio izobrazbe na svim razinama na HVU od sljedeće akademске godine. Učilište daje punu potporu ovoj aktivnosti, a pripadnicima vjerskih zajednica bit će osigurani svi uvjeti za nesmetan rad i provođenje nastave, istaknuto je na sastanku. Generalni vikar Vojnog ordinarijata mons. Josip Šantić istaknuo je da se tek u zajedništvu može učiniti nešto dobro za hrvatskog časnika, koji nosi svoju kulturu, ali je i otvoren za upoznavanje drugih kultura. Prema njegovim riječima, multikulturalnost i multikonfesionalnost treba biti prisutna kao vrednota u kojoj se "nećemo doživljavati kao suparnici nego kao suradnici".

Kad je o preduputnoj obuci riječ, brigadir Pavičić je istaknuo da naglasak treba biti na praktičnim manifestacijama pojedine religije, što će pripadnicima OSRH-a u području operacija biti od konkretnе pomoći. Pohvalnom i plodonosnom ocijenjena je suradnja s Islamskom zajednicom u Hrvatskoj, koja je već tri godine uključena u pripreme pripadnika OSRH-a za sudjelovanje u misiji ISAF u Afganistanu.

Predstavnici vjerskih zajednica podržali su ovakav oblik suradnje te je dogovoreno da se za sljedeći sastanak, koji bi se trebao održati početkom sljedeće godine, dostave prijedlozi s konkretnim sadržajima i satnicom za svaku razinu izobrazbe na HVU.

L. PARLOV



snimio D. VLADONIĆ

Održan seminar Borba protiv krijumčarenja i trgovine ljudima

RACVIAC - Središte za sigurnosnu suradnju 1. i 2. prosinca organiziralo je u vojarni "Vitez Damir Martić" u Rakitju seminar na temu Borba protiv krijumčarenja i trgovine ljudima.

Jugoistočna Europa jest jedna od glavnih poveznica Europe i Azije i pruža izvrsne uvjete za ilegalne migracije i trgovinu ljudima. Samo bliskom suradnjom i koordinacijom djelovanja zemalja regije moguće je boriti se protiv takvih prijetnji.

Svrha seminara bila je pružiti sudionicima mogućnost razmjene iskustava i informacija u borbi protiv krijumčarenja ljudi, te potaknuti raspravu oko glavnih izazova i raspoloživih mogućnosti u borbi protiv sveprisutnog fenomena krijumčarenja i trgovine ljudima. Seminar je zamišljen kao forum za eksperte iz raznih državnih institucija, policije i oružanih snaga koji mogu dati svoj doprinos.

Zamjenik direktora RACVIAC-a brigadir Tomislav Vibovec pozdravio je okupljene sudionike i predavače i poželio im uspjeh u radu. Sudjelova-

lo je 35 sudionika, a osim vojnih, policijskih i državnih službenika zemalja regije zaduženih za borbu protiv krijumčarenja i trgovine ljudima, na seminaru su bili i predavači iz međunarodnih organizacija; EUROPOL, MARRI Centre, ICMPD, IOM, OSCE, UNICRI, IIHL i FRONTEX. Sudionici su razmijenili informacije o dokumentima, strategijama, ulozi i akcijama državnih institucija zaduženih za borbu protiv ilegalnih migracija i trgovine ljudima, te kaznama predviđenim za spomenuta kaznena djela u zemljama regije. Utvrđili su najčešće rute krijumčarenja ljudima u regiji, te predložili načine intenzivnije daljnje suradnje operativnih institucija (obavještajnih službi, kriminalističkih policija) država na čijem području se rute nalaze. Ulogu i akcije Republike Hrvatske u



snimio N. HRASTIĆ

borbi protiv ilegalnih migracija i trgovine ljudima na seminaru je predstavio Zoran Filipović iz Ministarstva unutarnjih poslova RH.

Prijašnji seminari na temu krijumčarenja ljudima bili su u suorganizaciji RACVIAC-a i MARRI Centra iz Skopja, a ovaj seminar je prvi čiju je organizaciju i vođenje u potpunosti preuzeo RACVIAC.

N. HRASTIĆ

Radionica Upravljanje ljudskim resursima



snimila N. BOČKAJ

Nizozemski Institut za obrambene studije (Netherlands Defence College - NDC) u suradnji s RACVIAC-om - Središtem za sigurnosnu suradnju, organizirao je u vojarni "Vitez Damir Martić" od 24. do 28. studenog radionicu na temu Upravljanje ljudskim resursima.

Radionica je nastala kao odgovor na zahtjeve koji su uočeni tijekom prošlogodišnje radionice, a ona se primarno bavila promjenama koje nastaju zbog profesionalizacije oružanih snaga. Izgradnja modernih, izvršnih i dragovoljnih vojnih snaga traži znatne promjene u sustavu upravljanja osobljem, ne samo u pribavljanju i zadržavanju,

upućivanju u misije izvan granica vlastitih zemalja, prilagodbi obuke profesionalnih vojnika, već i dodatnim psihosocijalnim i ekonomskim aspektima tih promjena tijekom cijelokupnog procesa upravljanja osobljem, a osobito u dijelu koji se odnosi na izdvajanje vojnog osoblja iz sustava oružanih snaga.

Primarni cilj ove radionice bio je omogućiti predstavnicima pozvanih zemalja bolji uvid u osobne i organizacijske aspekte tranzicije OS-a u modernu i profesionalnu vojsku koja prati strateške ciljeve same zemlje i završetak započetih procesa vlastite europske sigurnosne integracije. Predstavnici NDC-a iznijeli su korisna vlastita iskustva iz sličnih procesa što ih je Kraljevina Nizozemska unutar svojih oružanih snaga prošla sredinom 90-ih godina.

Predstavnici zemalja sudionika radionice imali su priliku iznijeti svoje trenutačne izazove i poteškoće na koje nailaze, te u ozračju pozitivne razmjene iskustava i znanja potražiti najbolja rješenja. Izvedba same radionice osmišljena je na dinamičan način tako da su se izmjenjivala predavanja sa samostalnim radom u skupinama, te vođenim raspravama.

Radionici je pristupilo i uspješno je završilo 18 polaznika. Oni se bave upravljanjem osobljem u sustavima obrane zemalja Jugoistočne Europe: Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske, Makedonije, Moldavije i Srbije.

N. BOČKAJ

Nužnost učinkovite komunikacije

Svaki čovjek ima potrebu dobiti povratnu informaciju o učinku, o tome kako obavlja svoj posao i kako to drugi procjenjuju. Povratne informacije su nam vrlo važne jer olakšavaju postizanje cilja. Istraživanja pokazuju da zaposleni koji ne dobiju povratnu informaciju o tome kako obavljaju svoj posao postaju zabrinuti, nervozni, nezadovoljni i imaju tendenciju napustiti posao...

Ana MATKOVIĆ

Za djelotvornost svake organizacije, pa tako i vojne, nužna je učinkovita komunikacija. Uspješnost organizacije uvelike ovisi o kvaliteti komunikacije. Unatoč golemom napretku u komunikacijskoj i informacijskoj tehnologiji, problemi u komunikaciji nisu se bitno smanjili. Očigledno komunikacija među ljudima ne ovisi o tehnologiji nego o njihovim psihičkim motivima i situaciji u kojoj se nalaze. Za poboljšanje komunikacije nužno je prvo razumjeti ZAŠTO i KAKO se ona odvija.

Komunikacija je proces odašiljanja, prenošenja i primanja poruka, signala ili informacija (Petz, 1992) i ona među ljudima izgleda tako prirodno i normalno da se rijetko pitamo čemu ona služi. No, problemi u komuniciranju postoje od pamтивијека. Uostalom, razvoj govora je samo posljedica pokušaja smanjivanja nejasnoća u prenošenju poruke.

Kroz proces komunikacije možemo uvjeriti drugu osobu da promijeni svoje stvore, mišljenja i ponašanje u smjeru koji je za nas korisniji i poželjniji. Uvjerenje i nagovaranje nije jedini, ali je sigurno vrlo čest i važan način utjecanja na druge ljudi. Sljedeći razlog za komunikaciju jest smanjenje nesigurnosti i nejasnoće. Poznato je da većina ljudi teško podnosi nejasne i nesigurne situacije, i ako je takvih situacija mnogo, ljudi postaju nesigurni i zabrinuti. To je posebno izraženo kod nejasnih normi ponašanja, radnih uloga i statusa pojedinca. U takvim situacijama, većina ljudi pokušava dobiti odgovore komunicirajući s drugima. Svaki čovjek ima potrebu dobiti povratnu informaciju o učinku, o tome kako obavlja svoj posao i kako to drugi procjenjuju. Povratne informacije su nam vrlo važne jer olakšavaju postizanje cilja. Neki ljudi izravno

traže povratne informacije, dok se drugi oslanjaju na suptilne ili usputne znakove koje dobivaju od drugih. Istraživanja pokazuju da zaposleni koji ne dobivaju povratne informacije o tome kako obavljaju svoj posao postaju zabrinuti, nervozni, nezadovoljni i imaju tendenciju napustiti posao. Još jedan od razloga za komunikaciju jest potreba za društвом. U ljudskoj je prirodi druženje s drugima i potreba razmijene iskustava.

Proces komunikacije sadrži pet temeljnih elemenata: KOMUNIKATOR-PORUKA-SREDSTVO-PRIMATELJ-POVRATNA INFORMACIJA. Da bi se uopće moglo komunicirati, a osobito u nekom poslovnom kontekstu, sudionici komunikacije moraju zadovoljiti određene uvjete, i to: moraju poznavati jezik - što uključuje poznavanje verbalnih i neverbalnih elemenata te jezičnih uzoraka prikladnih za određenu komunikacijsku situaciju, moraju imati interakcijske vještine odnosno poznavati obilježja različitih komunikacijskih situacija i znati odabrat prikidan oblik interakcije, svojevrsni protokol te imati kulturno znanje odnosno poznavati bitna obilježja društvene strukture u kojoj komuniciraju, te sustav njezinih vrijednosti i stavova.

Komunikator, prije svega, mora imati ideju koju želi prenijeti, potom tu ideju pretvoriti u poruku (kodirati): odabrati prikladne riječi, crteže, pokrete i slično, a zatim je poslati. Pri tome mora voditi računa i o tome je li pravo vrijeme za komunikaciju. Kad poruka stigne do primatelja, on je mora dekodirati i razumjeti. Komunikacija je uspješna ako poruka od komunikatora do primatelja stigne neizmijenjena, ako je primatelj razumije i ako ispravno procijeni njezinu važnost. Zbog velikog broja čimbenika koji utječu na komunikaciju, riječ je o složenom procesu u kojem lako može doći do poremećaja. ■

Dragovoljni ročnici u Požeškom središtu za temeljnu obuku

Pri završetku temeljne obuke

Sve aktivnosti i zadaće predviđene programom, napomenuli su naši sugovornici, odvijaju se po planu. Naglasili su i kako programom nije strogo definirana satnica, što se pokazalo više nego dobrim, a instruktorima i drugima koji planiraju svakodnevnu obuku dana je mogućnost da je prilagođavaju ročnicima i tako iz njih izvuku doista najbolje...

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

Temeljna obuka prvih dragovoljnih ročnika u završnoj je fazi.

Djelatnici požeškog Središta za temeljnu obuku obučavaju ih svim onim osnovnim radnjama, postupcima i procedurama kojima moraju suvereno vladati vojnici, a ročnici vođeni željom da im vojni poziv bude profesija tijekom obuke doslovce daju sve od sebe.

U protekla dva tjedna, težište obuke je bilo na osobnom naoružanju te pripremama i provođenju gađanja. Gađanje automatskom puškom AK 47 provedeno je na strelištu u Novom Selu. Svi ročnici uspješno su ga proveli, iako je najvećem broju njih to bilo prvo gađanje u životu. "Osobno sam gledao rezultate i prezadovoljan sam", rekao nam je zamjenik zapovjednika požeškog Središta, satnik Ivica Markanjević, istaknuvši kako je upravo to rezultat dobre pripreme, tako da nije čudno što su i rezultati bili dobri. Njegovo mišljenje dijeli i prvi dočasnik Središta, stožerni narednik Ivan Ciglar. On nadzire obuku i svakodnevno je s ročnicima. Obuku je ocijenio izazovnom, s mnogo međusobno povezanih zadaća. Radnje koje se provode jesu normirane, a uvjeti i standardi su, istaknuo je, veoma zahtjevni.

Kad smo ih posjetili, u Požegi je sve bilo u znaku priprema za gađanje pištoljem HS 2000. Sudeći prema motivaciji s kojom su pristupili tom dijelu obuke treba očekivati da ni tu neće izostati dobri rezultati. Proveli su i obuku iz topografije, kretanja na nepoznatom terenu, orijentacije, te taktičke kretanja, rukovanja naoružanjem pod



paljbom, zatim šestkilometarsku hodnju ..., a do kraja obuke još ih očekuje i noćno taborovanje.

Sve aktivnosti i zadaće predviđene programom, napomenuli su naši sugovornici, odvijaju se po planu. Naglasili su i kako programom nije strogo definirana satnica. To se pokazalo više nego dobrim, a instruktorima i drugima koji planiraju svakodnevnu obuku dana je mogućnost da je prilagođavaju ročnicima i tako iz njih izvuku doista najbolje.

Svaki od ročnika, odlučivši se na dragovoljno služenje vojnog roka, ispred sebe je postavio određeni cilj. Najvećem broju njih to je služba u Oružanim snagama. To je želja i Neda Mijan iz Okruga Gornjeg na otoku Čiovu i Filipa Fabijanca iz Velike Gorice. Neda je diplomirala računarstvo, a na dragovoljno služenje vojnog roka odlučila se jer želi ostati u Oružanim snagama.

Vojnska ju je oduvijek fascinirala. Dosad nije ni pokušavala tražiti posao u civilstvu, jer joj je kaže, vojska oduvijek bila prvi izbor. Najnapornije je, prisjeća se, bilo na početku, kad se trebalo privikavati na vojnički život, a sada, iako je obuka napornija, ipak je lakše. "Oduvijek sam htio biti vojnik i zato sam odlučio i iskoristiti ovu mogućnost", rekao nam je Filip, koji je projekt dragovoljnog služenja vojnog roka ocijenio vrlo dobrim. Nema prisile, a onaj tko želi doći trudit će se provesti obuku najbolje što može. Ovdje smo svi koji to želimo, rekao je Filip, kojemu je želja završiti padobransku obuku. Vjerujemo da će im se želje i ostvariti te da će s jednakom motivacijom nastaviti i dalje. ■

U Splitu održano 10. prvenstvo OSRH u plivanju

Prvi na postolju - momčad Gardijske motorizirane brigade

Nakon održenih pet disciplina pobjednik je momčad Gardijske motorizirane brigade iz Knina, koja je prvi put postala prvak OSRH-a u plivanju, drugoplasirana je bila momčad HRM-a, dok su se kao trećeplasirani na postolje popeli pripadnici BSD-a. Čestitajući pobjednicima na osvojenim medaljama, izaslanik načelnika GSOSRH i predsjednik Počasnog odbora Prvenstva, kapetan bojnog broda Predrag Stipanović, iskazao je zadovoljstvo postignutim rezultatima na natjecanju, koji su bili bolji nego prethodnih godina

OJI HRM-a

*Ekipno najbolja je
Gardijska motorizirana
brigada, drugi je HRM,
a treći BSD*



Na bazenima Športskog centra Poljud u Splitu, 26. studenog pedeset natjecatelja i natjecateljica sudjelovalo je na 10. prvenstvu Oružanih snaga Republike Hrvatske u plivanju. Riječ je o već tradicionalnom natjecanju koje okuplja natjecatelje iz svih postrojbi Oružanih snaga, već desetu godinu za redom, kako bi odmjerili snage u tradicionalnim i vojničkim plivačkim disciplinama. Sudionici su bili iz sljedećih postrojbi Oružanih snaga RH: Bojne za specijalna djelovanja - Delnice, Gardijske oklopne mehanizirane bojne - Osijek, Gardijske motorizirane brigade - Knin, Hrvatske ratne mornarice, Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane, Pukovnije veze, Središnjice elektroničkog izviđanja, Vojnoobavještajne bojne - Ogulin i Zapovjedništva za potporu.

Izaslanik načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga RH i predsjednik Počasnog odbora 10. prvenstva OSRH, kapetan bojnog broda Predrag Stipanović, na svečanosti otvaranja Prvenstva, pred postrojenim sudionicima, istaknuo je važnost sporta rekavši kako već sudjelovanje na Prvenstvu Oružanih snaga Republike Hrvatske u plivanju

znači pobjedu, jer time se pokazuje da je uz svakodnevne obveze moguće postizati zapažene sportske rezultate.

Prvi su nastupali natjecatelji i natjecateljice u disciplini 50 m u odori s puškom. Natjecatelji plivaju u košulji dugih rukava i hlačama s gumenom puškom, jednake težine kao i prava. U toj disciplini natjecalo se 14 natjecatelja, a najbolje vrijeme postigao je Ivan Milanović iz HRM-a. Drugo mjesto osvojio je Luka Biskupović iz Gardijske motorizirane brigade, a treće mjesto Predrag Šheler iz Vojnoobavještajne bojne.

Sljedeća disciplina bila je 200 metara slobodno, u kojoj se natjecalo osam plivača i jedna plivačica. Pobjednik utrke bio je Marin Križanac iz Gardijske motorizirane brigade, drugo mjesto osvojio je Marko Buha iz HRM-a, a treće Marin Tudor iz Gardijske motorizirane brigade. Jedina natjecateljica bila je Darija Gvozdenčević iz HRM-a.

Posljednja pojedinačna disciplina bila je 50 metara prsno, u kojoj je plivalo 14 natjecatelja i dvije natjecateljice. Prvo i drugo mjesto otišlo je u Bojnu za specijalna djelovanja: najbolje rezultate postigli su pripadnici navedene postrojbe, Krešimir Marasović i Dragan Rožić. Treće mjes-

Natjecatelji plivaju u košulji dugih rukava i hlačama s gumenom puškom, jednake težine kao i prava



Čestitke i pehari najboljima



to pripalo je Nenadu Radiću iz Gardijske motorizirane brigade. Jedine natjecateljice na Prvenstvu bile su pripadnice Hrvatske ratne mornarice Darija Gvozdenčević i Ana Bulat, a najžešća borba za ženske medalje, u utrci 50 metara prsno, donijela je pobjedu Dariji Gvozdenčević.

U prvoj ekipnoj disciplini, 4x50 m slobodno, sudjelovale su Gardijska motorizirana brigada, Bojna za specijalna djelovanja, HRM, Gardijska oklopna mehanizirana brigada i Pukovnija veze. Pobjedu i najviše bodova svojoj ekipi donijeli su Nenad Radić, Luka Biskupović, Marin Tudor i Marin Križanac iz Gardijske motorizirane brigade.

Posljednja utrka 10. prvenstva OSRH u plivanju bila je štafeta 4x50 metara u odori s puškom. Plivači su ponovno odjenuli odore kako bi svojoj momčadi donijeli odlučujuće bodove u konačnoj borbi za pehare što se dodjeljuju ukupnom pobjedniku. U ovoj disciplini plivale su štafete Gardijske motorizirane brigade, Hrvatske ratne mornarice, Bojne za specijalna djelovanja i Pukovnije veze. I ovaj put pobjednici su bili pripadnici Gardijske motorizirane brigade, u sličnom sastavu kao i prethodna štafeta, osim što je umjesto Marina Tudora plivao Ante Čović.

Nakon održenih pet disciplina dobili smo pobjednika. To je momčad Gardijske motorizirane brigade iz Knina, koja je prvi put postala prvak Oružanih snaga RH u plivanju. Drugoplasirana je bila momčad Hrvatske ratne mornarice, dok su se kao trećeplasirani na postolje popeli pripadnici Bojne za specijalna djelovanja. Na svečanosti zatvaranja Prvenstva pehare im je uručio kapetan bojnog broda Predrag Stipanović.

Čestitajući pobjednicima na osvojenim medaljama, izaslanik načelnika Glavnog stožera OS RH i predsjednik Počasnog odbora Prvenstva, kapetan bojnog broda Predrag Stipanović, iskazao je zadovoljstvo postignutim rezultatima na natjecanju, koji su bolji nego prethodnih godina. To pokazuje da se sportu u Oružanim snagama pridaje sve veće značenja. S obzirom na to da je jedino Hrvatska ratna mornarica imala žensku ekipu, pozvao je pripadnice ostalih postrojbi Oružanih snaga RH da se prijave na sljedećim natjecanjima. ■

Kapetan bojnog broda Predrag Stipanović, načelnik stožera ZHRM-a, predsjednik Počasnog odbora 10. prvenstva OSRH u plivanju i izaslanik načelnika GSOSRH

Zadivljen sam ovogodišnjim rezultatima. Vidljiv je veliki napredak u odnosu na prošlogodišnje prvenstvo. Vidi se da je uložen veliki trud. Ove godine je povećan i broj natjecatelja. Očekujem da će se iduće godine prijaviti još više natjecatelja, a osobito natjecateljica, kako bi plivačice iz Hrvatske ratne mornarice dobile dostojnu konkureniju. Organizacija ovogodišnjeg prvenstva bila je bespriječorna, te bih iskoristio priliku da čestitam svim pripadnicima Oružanih snaga RH koji su sudjelovali u njegovoj organizaciji.

Poručnica bojnog broda Daria Gvozdenčević, časnica za međunarodnu vojnu suradnju u Zapovjedništvu HRM-a i natjecateljica u momčadi HRM-a

Ovo mi je već treće prvenstvo Oružanih snaga u plivanju. Žensko plivanje nije dovoljno rašireno u OSRH. Prošle i ove godine bile su samo dvije plivačice na Prvenstvu. Šteta što se ne odaziva više natjecateljica. Plivanje je prekrasan sport. Pozivam sve pripadnike OSRH koje imaju volje da se slobodno odazovu na iduća natjecanja. Ova natjecanja nisu zahtjevna i rezultati nisu kao na profesionalnoj razini jer mi nismo vrhunski sportaši nego vojnici koji vole plivanje. Svrha Prvenstva nije pobijediti nego omasoviti plivanje i općenito sport u Oružanim snagama, ali je najvažnije družiti se kroz sport.

Mornar Ivan Milanović, topnik na raketnoj topovnjači "Petar Krešimir IV." i natjecatelj u momčadi HRM-a

Treći put sudjelujem na Prvenstvu. Ove godine sam postigao slično vrijeme kao i prošle, ali je konkurenčija bila mnogo jača. Osvojio sam prvo mjesto u utrci na 50 metara u odori s puškom, no štafeta Gardijske motorizirane brigade bila je jača. Imaju odlične plivače.

Da smo imali duže pripreme, imali bismo bolje rezultate. Nadam se da ću do iduće godine imati prilike bolje se pripremiti kako bih postigao bolje rezultate. Isto tako se nadam da će biti više natjecatelja iz Oružanih snaga RH te osobito iz Hrvatske ratne mornarice.

Satnik Marin Tudor, voditelj momčadi Gardijske motorizirane brigade

Ovo Prvenstvo pamtićemo po tome što smo prvi put uspjeli poraziti mornaricu i osvojiti ukupno prvo mjesto. To je ujedno prvo prvenstvo OSRH-a u plivanju na kojem je naša brigada sudjelovala u ovom ustroju. U našoj ekipi natjecali su se Marin Križanac, koji je s tri osvojena zlata bio i najuspješniji sudionik Prvenstva, zatim Luka Biskupović (2 zlata i 1 srebro), Nenad Radić (2 zlata i 1 bronca), Ante Čović (1 zlato) te Denis Vuković i ja (1 zlato i 1 bronca), a u sastavu pričuve bili su Ivica Katić i Igor Dilber. Ponosni smo na ostvarene rezultate i uspjeh koji smo postigli te zahvalni zapovjedniku brigade na pruženoj prilici da se natječemo. Organizacija je bila izvrsna pa svakako planiramo i ubuduće sudjelovati, a nadamo se da će se dogodine zajedno s nama natjecati i pripadnice naše brigade.

Prezentacija treće faze projekta "Hrvatska vojska - hrvatsko društvo"

Institut za razvoj i istraživanje obrambenih sustava u suradnji s Institutom društvenih znanosti "Ivo Pilar" održao je 28. studenog u Maloj dvorani Časničkog doma HVU "Petar Zrinski" prezentaciju treće faze projekta "Hrvatska vojska - hrvatsko društvo".

Na prezentaciji su bili predstavnici ustrojenih cjelina MORH-a i OSRH-a. Riječ je o fazi "Hrvatska vojska i nacionalna strategija razvijanja" koja ima za cilj utvrditi ulogu Oružanih snaga u oblikovanju i poticanju nacionalne strategije razvijanja. Usmjerena je na nekoliko specifičnih područja u kojima se želi istražiti kompatibilnost vojnog sektora s razvojnim

procesima hrvatskog društva kao i na predlagaju-

nje okvira budućih razvojnih strategija u nekim aspektima civilno-vojne suradnje. Provest će se kroz četiri radionice: Hrvatska vojska i društvo znanja, Hrvatska vojska i stvaranje nove gospodarske strukture, Hrvatska vojska kao čimbenik lokalnog razvijanja te Hrvatska vojska i zaštita okoliša.

OJI



snimila L. PARLOV



snimio J. VUKUŠIĆ HTV

Obilježena 17. obljetnica 142. brigade HV-a

Na dan kada je prije sedamnaest godina ustrojena 142. brigada Hrvatske vojske, 1. prosinca, u Drnišu je obilježena svečana obljetnica te nekadašnje postrojbe iz sastava Oružanih snaga.

Brigada je ustrojena u Primoštenu, a tijekom Domovinskog rata sudjelovala je u svim važnijim bitkama na području Dalmacije od Drniša do Dubrovnika, ponajviše na drniškom ratištu. Brigada je preustrojena 1993. godine u 142. domobransku pukovniju, a 1999. postrojba je ugašena. U osam godina postojanja kroz tu je postrojbu prošlo oko sedam tisuća pripadnika, uglavnom s područja Drniške zagore te iz Kaštela, Trogira i Šibenika, a tijekom Domovinskog rata poginulo je 39 pripadnika te je ranjeno njih više stotina. U spomen na poginule pripadnike postrojbe na dan njezina ustrojavanja kod spomen-križa u središtu Drniša položeni su vijenci i zapaljene svijeće, a u mjesnoj crkvi sv. Ante služena je misa zadušnica za sve poginule hrvatske branitelje. Uz predstavnike lokalne vlasti i braniteljskih udruga te u nazočnosti nekadašnjih pripadnika postrojbe i članova obitelji njihovih poginulih suboraca, na obilježavanju obljetnice bio je i pukovnik Željko Nakić, zapovjednik pukovnije od 1994. do njezinoga gašenja.

M. ALVIR

Sofijin bal u Topuskom

Kadeti i kadetkinje Kadetske bojne, Časničke škole HVU-a "Petar Zrinski" sudjelovali su kao gosti krajem studenog na Sofijinom balu u Topuskom i u svečanom programu izveli dvije točke: bečki valcer s kojim su otvorili bal i Jelačić marš.

Na svečanosti je bio i ravnatelj Hrvatskoga vojnog učilišta general bojnik Mirko Šundov sa suprugom, pukovnik Stipe Semren sa suprugom, te natporučnica Katica Osrečki kao čelnik tima kadeta. Topusko se može podićiti broj-

nim uglednim i plemenitim posjetiteljima lječilišta, a posebno se ističe ime i pojava hrvatske banice Sofije Jelačić rod. Stockau. Ona je u Topuskom provela tri ljeta 1853., 1857. i 1862. godine. U toplice je došla prvi put 1853. godine zajedno s banom Josipom Jelačićem, a časnici Prve banske i slunjske graničarske pukovnije priredili su svečanost i bal u njezinu čast. Od tada Topusko nječe ovu lijepu tradiciju koju su ove godine, svojim gotovo do savr-



šenstva uvježbanim i izvedenim plesem, upotpunili i naši kadeti.

OJI

Humanitarni Božićni koncert u Lisinskom

Tradicionalni Božićni koncert Simfonijskog puhačkog orkestra OSRH-a održat će se 21. prosinca u Koncertnoj dvorani "Vatroslav Lisinski" s početkom u 20 sati.

Ovogodišnji koncert bit će humanitarnog karaktera te će se djelatnicima MORH-a i pripadnicima OSRH-a, kao i svim ostalim posjetiteljima, za ulaznice naplaćivati simboličan iznos.

Godišnji brifing VDZ-a na HVU

Vojni izaslanici akreditirani u RH održali su 21. studenoga svoj treći godišnji brifing Vojno-diplomatskog zbora. Domaćin VDZ-u bio je HVU "Petar Zrinski".

Doajena VDZ-a pukovnika Burkharda Michaela Kühnapfela iz Savezne Republike Njemačke i zamjenika doajena brigadnog generala Bojana Šuligoja iz Republike Slovenije, kao i ostale članove VDZ-a primio je ravnatelj HVU-a general bojnik Mirko Šundov. U uvodnom dijelu gene-

ral Šundov pozdravio je sve nazočne i zaželio im ugodnu dobrodošlicu na HVU-u, a dekan HVU-a brigadir Željko Akrap održao je prezentaciju na temu: "Sustav vojne izobrazbe u OSRH". Slijedila je vrlo zanimljiva rasprava i mnogobrojna pitanja pripadnika VDZ-a, posebice u dijelu provedbe i organizacije vojne izobrazbe. Vojni izaslanici obišli su Ratnu školu "Ban Josip Jelačić", Školu stranih je-

zika "Katarina Zrinska" kao i Kadetsku bojnu Časničke škole. Pripadnici VDZ-a pokazani su također novouređeni amfiteatri i učionice. Na kraju je snimljena zajednička fotografija i razmijenjeni su protokolarni darovi.

Z. LOVAŠEN



Ravnatelj HVU "Petar Zrinski" general bojnik Mirko Šundov u Splitu je od 19. do 20. studenoga održao redoviti mjesecišni kolegij na kojem su sudjelovali svi zapovjednici škola i načelnici odjela i ustrojbenih cjelina HVU-a.

Osim redovitog izvješćivanja, glavna tema kolegija bila je raščlamba provedbe svečane promocije polaznika vojnih škola u Vukovaru i svečane prisege kadeta u Kninu. Posebna točka posvećena je izradi plana proračuna za 2009. go-

Mjesecišni kolegij ravnatelja HVU

dinu. Tijekom kolegija u Splitu priređen je i radni sastanak u Zapovjedništvu HRM-a. Zapovjednik HRM-a kontraadmiral Ante Urlić bio je domaćin general bojniku Mirku Šundovu i njegovim suradnicima. Ovaj radni sastanak održan je na inicijativu ravnatelja HVU-a i zapovjednika HRM-a kako bi se uspostavila što bolja suradnja dviju grana OSRH posebice na planu vojne izobrazbe. Za vrijeme boravka u Splitu, ravnatelj HVU-a sa svojim užim timom obišao je Pomorski fakultet. Dekan Pomorskog fakulteta dr. sc. Radovan Antonić predstavio je sustav funkciranja na fakultetu, procese prilagodbe Bolonjskom sporazumu i simulatore. Ravnatelj HVU-a upoznao je dekana Pomorskog fakulteta s Učilištem kao vojnom obrazovnom ustanovom, s njegovim dosadašnjim postignućima i daljnjom vizijom razvoja. Na radnom sastanku razgovaralo se o mogućnostima daljnje suradnje.

Z. LOVAŠEN

Posjet Nacionalnom parku Brijuni

Djelatnici Škole stranih jezika "Katarina Zrinska", Hrvatskog vojnog učilišta iz Zagreba i polaznici tečaja STANAG i intenzivnog tečaja engleskog jezika za međunarodne mirovne operacije ISAF VP posjetili su 20. studenog Nacionalni park Brijuni u sklopu nastavnog plana i programa Škola u prirodi.

Djelatnici Škole i polaznici tečaja zahvaljuju se ravnatelju nacionalnog parka Eduardu Koliću, Odjelu Vojne policije GSOSRH i zapovjedniku Počasno-zaštitne bojne GSOSRH koji su zasluzni što se ovaj izlet organizirao.

Z. LUCIĆ

Godišnji susret prvih dočasnika OSRH

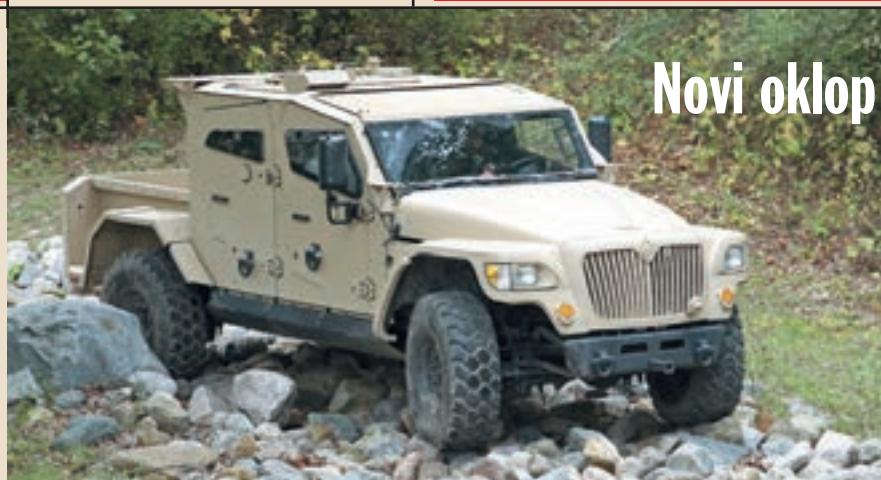
U vojarni "Zemunik" održan je trodnevni radni sastanak dočasničkog lanca potpore OSRH na kojemu je uz prvog dočasnika OSRH časničkog namjesnika Gorana Turka, sudjelovalo još 20 dočasnika iz svih poslovnih i sastavnica OSRH.

Uz raščlambu ostvarenih aktivnosti u ovoj godini, prvi dočasnici su tijekom susreta pripremili idejni Koncept obuke i smjernice za izradu Programa

obuke i ocjenjivanja dočasnika na Obučnom kampu dočasnika OSRH, koji će se iduće godine organizirati u vojarni Udbina. Također, definirane su i konkretnе zadaće i aktivnosti dočasničkog lanca potpore u 2009. u pridruživanju RH NATO-u.

M. KARAČIĆ





UK MoD

Novi oklop za britanske vojнике

za potporu) i dolazit će u tri kategorije, teškoj, srednjoj i lakoj. U teškoj je kategoriji vozilo Wolfhound TSV, koje je utemeljeno na poznatom oklopnom vozilu Cougar 6x6 tvrtke Force Protection s posebnim tovarnim dijelom na stražnjem kraju.

Srednje vozilo je Husky TSV (na slici), utemeljeno na vozilu International MXT-MVA tvrtke Navistar Defence, a dolazit će u tri inačice, općoj, ambulantnoj i zapovjednoj.

Lako vozilo je Coyote TSV a derivat je lakog vozila Jackal 6x6 tvrtke Supacat i posebno je osmišljeno za povećanje mobilnosti postrojbi na najtežim terenima.

Isporuka prvih vozila predviđena je u 2009. godini.

M. PETROVIĆ

BRITANSKI vojnici u Afganistanu prvi će se okoristiti napretkom u sigurnosti i zaštiti što će je pružati tri nove klase oklopnih vozila. Spomenuta će vozila britansko ministarstvo obrane nabaviti kako bi ojačalo zaštitu vojnika koji djeluju na sigurnosno problematičnim područjima. U listopadu je ono pokrenulo plan

nabave 700 novih oklopnih vozila vrijednih 700 milijuna funti. Od toga 350 milijuna ide za nabavu 400 novih oklopnih kamiona namijenjenih opskrbi najvažnijim potrepština (voda, hrana, streljivo) za poslovne u nesigurnim zonama.

Vozila su nazvana TSV (Tactical Support Vehicles - taktička vozila

Novo zrakoplovno oružje

NAKON višegodišnjeg razvoja i serije raznih testiranja znanstvenici istraživačkog instituta američkog ratnog zrakoplovstva planiraju ubrzno obaviti demonstraciju novog stand-off zrakoplovnog naoružanja, koje bi se, prema njihovim očekivanjima, moglo početi financirati od 2010. i isporučivati od 2014. godine. Riječ je o tzv. ubojici elektroničkih sustava odnosno o naoružanju koje bi bilo sposobno generirati impulse visokosnažnih mikrovalova te stoga to naoružanje i nosi naziv HPM (High Power Microwaves).

U američkom ratnom zrakoplovstvu smatraju kako takvo novo naoružanje može biti prikladno za napade na široki spektar protivničkih ciljeva, poput napada na protuzračnu obranu, zapovjedno - komunikacijska središta, radarske položaje, aerodrome itd. Uz to, napominje se i mogućnost selektivnog napada na razne antenske i računalne sustave protiv kojih bi se djelovalo "erupcijom" mikrovalova kroz elektroinstalaciju u objektima, te bi se tako, pri-



mjerice, mogla uništiti memorija na računalima pa čak i "spaliti" pojedine osjetljive elektroničke komponente.

Američki znanstvenici razmatraju daljnji razvoj HPM-a, odnosno mogućnost da HPM može obnavljati

svoje "punjenje" te napadati više ciljeva. Platforme koje su mogući kandidati za integriranje i nošenje HPM-a su dodatno modificirane JDAM bombe, krstareći projektili te bespilotne letjelice.

I. SKENDEROVIC

Satelitski nadzor

BRITANSKA tvrtka QinetiQ razvila je novi uređaj za satelitski nadzor i praćenje, Ocellus S100. On je zamišljen kao središnji dio usluge internetskog praćenja objekata na koje se Ocellus ugrađi. Ocellus se može rabiti za praćenje lokacije vozila, opreme ili tereta bilo gdje na svijetu. Može uspješno raditi i u uvjetima u kojima dosadašnji GPS sustavi ne rade najbolje, tj. u urbanom okružju, šumi, zatvorenom prostoru, a omogućava postavljanje na mjesta koja nemaju izravnu vidljivost prema nebu odnosno satelitima.

Središnji je dio Ocellusa S100 višokoosjetljivi GPS prijamnik Q20 i

napredna QinetiQova tehnologija, koja omogućava precizno određivanje položaja i u uvjetima vrlo slabog signala sa satelita. To u praksi znači da se uređaj za praćenje može postaviti na dosad neuporabljiva mjesta kao što su unutrašnjost vozila, pretinac za rukavice ili pak ispod sjedala. Tvrta navodi da se čak može postaviti ispod vozila jer može raditi hvatajući satelitski signal koji se odbija od asfalta.

Za dojavljivanje pozicije sustav radi GSM/GPRS modem koji dostavlja podatke serveru putem globalne be-

QinetiQ



žične podatkovne mreže. Ocellus ima senzor kretanja tako da može detektirati kretanje, a nakon toga sustav se automatski "budi" i dojavljuje aktualnu promjenu položaja.

M. PETROVIĆ



DANSKI borbeni avioni F-16 uskoro će biti opremljeni dodatnim 3D audiosustavom pomoću kojega će se postići viša razina preživljavanja u zraku, odnosno dodatno radno rasterećenje pilota u kabini aviona. Riječ je o naprednoj 3D/ANR tehnologiji, odnosno o trodimenzionalnom audiosustavu te sustavu za aktivno smanjenje buke, koji je dosad bio obilježje borbenog aviona nove generacije F-35, ali je ta tehnologija postala pristupačna (tehnološki i cjenovno) za ugradnju i na druge postojeće zrakoplovne platforme, poput aviona i helikop-

tera. Nositelj razvoja 3D/ANR za danske F-16 je danska tvrtka Terma u suradnji s europskim konzorcijem EADS Defense Elektronics. Ove su godine Terma i EADS obavili više uspješnih letnih testiranja na danskim avionima F-16BM, nakon čega je dansko kraljevsko ratno zrakoplovstvo odlučilo 3D/ANR sustavom opremiti 36 svojih borbenih aviona F-16A/B, za što će biti izdvojeno 12 milijuna danskih kruna, odnosno oko 2,3 milijuna američkih dolara.

Testni pilot danskog kraljevskog ratnog zrakoplovstva satnik Ole

Audio Alert

Torp istaknuo je kako 3D/ANR omogućava pilotu u avionu znatno bolju orijentaciju u zraku, odnosno bolju svjesnost situacije u zraku, a posebice se to odnosi na nadolazeće protivničke projektile. Ovaj sustav bi pilotu, u slučaju napada na njega, glasovnim i video (signalnim) upozorenjem trebao omogućiti do dvije sekunde dragocjenog vremena za raniju reakciju nego dosad, odnosno za aktiviranje potrebnih obrambenih protumjera te za poduzimanje obrambenog manevra avionom. Te dvije sekunde su vrlo dragocjene, jer primjerice protivnički projektil, koji se približava brzinom od 4 M, za dvije sekunde može preći udaljenost od 2,2 km.

Konfiguracija 3D/ANR sustava na danskim F-16 predviđa integriranje 3D audiosustava s Terminim ALQ-213 sustavom za električko ratanjanje te s HMCS (Helmet Mounted Cueing System) sustavom na pilot-skoj kacigi. Uz to, rabe se smjernice iz EADS-ovog AAR-60 pasivnog sustava za upozoravanje na protivničke projektile, te iz Raytheonovog ALR-69(V)2 RWR (Radar Warning Receiver) sustava.

I. SKENDEROVIC

Detektor za otkrivanje eksploziva

AMERIČKA tvrtka RedXDefense nudi tržištu prijenosni sustav za detekciju eksploziva XPAK. Nakon razvojne faze i testiranja kako bi se dokazalo da sustav radi kako je predviđeno, tvrtka je krenula s komercijalizacijom. Riječ je o optičkom detekcijskom sustavu, koji radi na načelu fluorometrijske detekcije.

Načelo rada je jednostavno: pregledani objekt se prijeđe posebnim valjkom koji se nakon toga, s različitim česticama što ih je mehanički povukao na sebe, umeće u uređaj, prska reagensom i vizualno gleda

pod UV osvjetljenjem. Osnovne značajke XPAK-a jesu jednostavnost (nema skupe elektronike), mogućnost rada u terenskim uvjetima, preciznost i niski operativni troškovi. Uredaj ne treba kalibrirati, a za rad treba osam baterija tipa AA. Nema potrebe prethodno zagrijavati uređaj, a masa mu je oko 4,5 kg. Pogodan je za pregled osoba, vozila, paketa, torbi i raznih površina.

XPAK, prema navodima proizvođača, može detektirati brojne eksplozive ili eksplozivne tvari kao što su: TNT, DNT, TNB, pikrična kiselina,

na, nitroceluloza, tetril, RDX, C-4, PE-4, nitroglicerin, PETN, EDGN, štapin, Semtex.

Pogodan je za pregled osoba, brzi nadzor osoba na određenom području, uporabu na nadzornim točkama, pregled vozila, prtljage, pisama i paketa te ciljano testiranje određenog područja i osoba.

M. PETROVIĆ



Business Wire

Nova klasa fregata za grčku mornaricu



GRČKA ratna mornarica trenutačno se nalazi u okončanju konačnih taktičko-tehničkih specifikacija za novi program akvizicije višenamjenskih fregata te je u očekivanju odobrenja grčke vlade za nastavkom implementacije. Trenutačno je ciljana akvizicija šest novih fregata što nedvojbeno djeluje iznimno ambiciozno s obzirom na očekivani rast predviđenog inicijalnog proračuna od 2,2 milijarde eura (tri milijarde dolara). Stoga, čelnici grčke mornarice inzistiraju na akviziciji četiriju fregata s mogućnošću nabavke dviju dodatnih.

Prva fregata u novoj klasi trebala bi biti dostavljena u roku od 48 mjeseci nakon potpisivanja konačnog ugovora o gradnji, dok bi preostale bile dostavljene u intervalima od 8 mjeseci. U skladu s izvorima bliskim mornarici, maksimalna istisnina tre-

bala bi iznositi oko 6000 t, dok zahtjev za najvećom trajnom brzinom iznosi 27 čv. Uvjetuje se potpuna operativnost broda i brodskih sustava na stanju mora 6 te 30 dana operativne autonomije. Krmena helikopterska paluba i hangar trebali bi biti predviđeni a u skladu s tim dimenzionirani za helikoptere mase 10 t naviše, te je predviđeno djelovanje bespilotnim letjelicama čiji se smještaj ubičajeno konfigurira na krmenom dijelu fregata. Fokus temeljnog naoružanja postavljen je na 40 čelijskih baterija vertikalnog lansiranog sustava s kojeg je moguće ispaljivati projektili kratkog i velikog dometa, te eventualno udarne projektili a sustav je upotpunjeno s osam projektila zemlja-zemlja. Nadalje, brodsko naoružanje sastoji se još od glavnog topa kalibra 127 mm, sustava za obranu točke, sustava za blisku borbu i dva trostruka lansera torpeda. Glavni senzorski paket činiće fazni radarski sustav.

Glavni natjecatelji za program gradnje novih fregata, ako dođe do njegovog odobrenja, bit će grčke brodograđevne tvrtke Hellenic Shipyards i Elefsis Shipyards. Prema posljednjim saznanjima, Hellenic

Shipyards ponudit će projekt broda istisnine 3500 t, MEKO D koji se temelji na programima fregata F-123, F-124 i MEKO A-200, dok je Elefsis Shipyards već potpisao suradnju s francuskim vojno-brodograđevnim konzorcijem DCNS. DCNS će u suradnji s MBDA Missile Systems ponuditi francusko-talijanski projekt FREMM fregate, opremljenu jedinstvenom kombinacijom VL MICA i ASTER 30 projektila namijenjenih protuzračnoj obrani, upotpunjen s osam Naval Cruise Missilesa (mornarički derivat SCALP/Storm Shadow, gdje grčko zrakoplovstvo ima u službi 90 SCALP EG projektila na Mirage 2000-5 Mk II floti), zatim s osam Exocet MM40 Block tri projektila i glavnim senzorskim paketom HERAKLES.

Očekuje se kako će nizozemska tvrtka Schelde ponuditi projekt fregate klase LCS opremljenu Thales Nederlandsovim radarima APAR i SMART-L, dok će španjolska Navantia ponuditi projekt fregate temeljen na španjolskim fregatama F-100 (rabe radarski sustav AN/SPY-1D) i norveškim F-310 (koje rabe radarski sustav SPY-1F) u suradnji s Lockheed Martinovim Aegis senzorskim sustavom.

M. PTIĆ GRŽELJ

Indijska mornarica kupuje nove podmornice

INDIJSKA mornarica objavila je međunarodni natječaj za dostavom informativnih tehničkih značajki (Request for Information - RfI) na mijenjenih nabavi dodatnih šest dizel-električnih podmornica inozemne proizvodnje. Tu informaciju je 30. rujna potvrdio glasnogovornik indijske mornarice. Uz to je dodaо kako će zahtjev za ponudama (Request for Proposal - RfP) biti objavljen 2009. Novih šest podmornica trebale bi dopuniti podmorničke kapacitete indijske mornarice, koja se trenutačno nalazi u fazi nabave podmornica tipa Scorpene.

Poziv za dostavu tehničkih značajki poslan je mogućim odgovarajućim ponuditeljima koji su u mogućnosti izgraditi i dostaviti konačan proizvod. Prođe li proces prikupljanja tehničkih značajki predviđenom dinamikom, očekuje se kako će sljedeće godine biti objavljen zahtjev za ponudama, čime bi se okončala prva faza nabave podmornica. Iako je glasnogovornik indijske mornarice odbio otkriti o kojim se mogućim ponuđačima radi, priznati britanski

vjnovi tjednik objavio je u svibnju ove godine kako su u utrci tri potencijalna ponuđača, od kojih su francuski konzorcij DCNS s projektom podmornica Scorpene, koji bi u ovom slučaju mogao ponuditi inačicu sa zračnoneovisnom propulzijom, zatim njemačka tvrtka HDW s projektom podmornice U212/U214 i ruski ponuđač s projektom podmornica Amur 1650, što je izvozna oznaka podmornica klase Lada. Indijska mornarica izričito zahtijeva gradnju novih podmornica na navozima brodogradilišta u Indiji.

Dok indijska mornarica traži nove dizel-električne podmornice, indijski novinski izvori su objavili vijest kako je ruska jurišna nuklearna podmornica Akula II (Projekt 971U), iznajmljena indijskoj mornarici, započela pokušna ispitivanja u doku u brodogradilištu Komsomols-



na-Amuru. Prema posljednjim saznanjima, dostava navedene podmornice očekuje se u rujnu 2009. Nuklearna podmornica istisnine 9500 t nosit će ime INS Chakra, a ugovor o najmu vrijednosti 650 milijuna dolara je potписан 2004. Tijekom vremena oko 300 mornara, odnosno tri seta posade upućeno je u Rusiju na obuku i trening, koji se provodi u posebno izgrađenom objektu u Sosnovi Boru u blizini St. Petersburga.

M. PTIĆ GRŽELJ

Navođena bomba Hope



NJEMAČKA tvrtka za proizvodnju naoružanja Diehl i njemačka obrambena agencija za opremanje i nabavu BWB početkom ove jeseni su s uspjehom obavili seriju testiranja novog stand-off zrakoplovnog

naoružanja odnosno navođene bombe koja ima naziv Hope. Testiranja su provedena u Švedskoj, na Saabovom poligonu Vidsel, pri čemu je rabljen njemački borbeni avion Torando kao platforma za testiranje Hopea.

Riječ je o penetratorskoj bombi teškoj oko 1350 kg, koja ima dualni GPS/INS sustav navođenja te mala krilca koja joj omogućuju jedrenje u zraku odnosno vrlo plitko poniranje, čime se može postići maksimalni

domet Hopea od 100 km, uz veliku preciznost pogotka cilja unutar 3 m. Njemački inženjeri koji rade na razvoju Hopea navode kako je njihova 1350 kg teška bomba znatno raznopravnija u odnosu na američku bombu GBU-28, koja je teška 2265 kg.

Iako Diehl i BWB inicijalno razvijaju Hope za potrebe njemačkog ratnog zrakoplovstva, i naoružavanje njemačkih Eurofighter-a, ono ovoga trenutka ne pokazuje skoro nikakav interes za njega pa se Diehl i BWB usmjeravaju na izvoz Hopea drugim zemljama koje imaju Eurofighter-e. Uz to, postoji mala mogućnost da bi i njemačka ratna mornarica naručila Hope, kojim bi mogla naoružati svoje mornaričke ophodne avione P-3 Orion.

I. SKENDEROVIC

Prvi naftni šok

Egipatski predsjednik Naser, nošen panarapskim nacionalizmom i uspjehom politike nesvrstavanja, jača tijekom 60-ih vojni pritisak na Izrael. Kad uspije da se povuku UN-ovi promatrači sa Sinaja i vojne snage koje su nadzirale liniju razdvajanja između Egipta i Izraela te Sirije i Izraela, doći će do izbijanja novoga izraelsko-arapskog rata

Ivan GUBERINA

Jordanski kralj Husein i egipatski predsjednik Naser potpisali su 1967. sporazum kojim se njihove vojske stavljaju pod zajed-

ničko zapovjedništvo, a Egipt je još prije zabranio prolaz izraelskim brodovima kroz Tirenski tjesnac blokiravši izraelsku luku Eilat u

Akabskom zaljevu. Izraelsko vodstvo bojalo se rata na tri bojišta, koji je mogao biti izbjegnut samo preventivnim napadom. Kako su obaveštajni podaci upućivali upravo na takav scenarij, izraelski premijer Evi Eskhol donio je odluku o mobilizaciji i grupiranju izraelske vojske za napad. Rat je počeo 5. lipnja 1967. iznenadnim napadom izraelskog zrakoplovstva na egipatske, jordanske i sirijske aerodrome. Procjenjuje se da je samo tim akcijama iz zraka bombardirano oko 23 aerodroma i time uništena većina arapskog zrakoplovstva dok su avioni još bili na tlu. Posljedica je bila potpuna zračna nadmoć izraelskog zrakoplovstva, koje se sad mirno moglo koncentrirati na potporu svojim kopnenim postrojbama. Već prvog dana izraelske su postrojbe probile egipatsku obrambenu liniju i prodrle prema Gazi te nastavile napredovati prema Sueskom kanalu. Nakon niza neuspjelih protunapada Egipćani se povlače sa Sinaja, a izraelska vojska zauzima grad Šarm el-Šeik, čime je otvoren ulaz u Akabski zaljev. Borbe na istočnom dijelu fronte završile su izraelskim zauzimanjem čitavog Jeruzalema i izbijanjem na zapadnu obalu rijeke Jordan. Kad su stabilizirali situaciju na ova dva bojišta, Izraelci kreću u ofenzivu protiv sirijskih snaga i za samo jedan dan zauzimaju strateški važnu utvrdu Tel Tafar, čime im je otvoren put prema središnjoj Siriji. Dana 10. lipnja, posredovanjem UN-a borbe su prekinute nakon što je Izrael već osigurao cijelu Golansku visoravan. ■



Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr



Snajperska djelovanja (7. dio)

Iskustva iz suvremenih ratova vođenih nakon II. svjetskog rata, a osobito iskustva iz Domovinskog rata, te raznih asimetričnih sukoba novog doba, pokazuju kako je definitivno promijenjena uloga i taktika uporabe pješaštva u uvjetima izvođenja integralne zračno-kopnene operacije

Marinko OGOREC

Borbena vrijednost snajperista, kao specifične pješačke djelatnosti, višestruko je uvećana, osobito u zatišju borbenih aktivnosti (prije početka borbenih operacija ili po njihovom stišavanju), prilikom borbi u naseljenom mjestu te na kanaliziranom i teško prohodnom zemljишtu. Pri tome postupke snajperista ne treba promatrati kao izolirani borbeni djelatnost, već kao jedan od čimbenika ukupnih borbenih aktivnosti, jer u planiranju i vođenju suvremenih operacija, još uвijek značajno mjesto zauzima uništavanje žive sile protivnika, posebno one koja ima vidniju ulogu u upravljanju i zapovijedanju postrojbama neprijatelja, u opsluživanju složenih tehničkih sustava i žive sile koja može biti angažirana na uspostavljanju okupacijskog sustava protivnika na privremeno zauzetom teritoriju.

Uništavanjem žive sile protivnika, narušava se osnovni čimbenik njegovih borbenih potencijala.

U suvremenim borbenim djelovanjima ne može se točno propisati gdje je mjesto snajperista u borbenom rasporedu. On će se postaviti tamo gdje su najbolji uvjeti za promatranje i gađanje, a ne mora se nititi nalaziti uvijek u području svoje postrojbe. Snajperisti, načelno, djeleju u parovima na smjenu (jedan promatra i otkriva ciljeve, a drugi gađa), ali mogu djelovati i pojedinačno. U svakom slučaju, namijenjeni su za izvođenje zahtjevnih borbenih i paljbenih zadaća, kao što su:

- izvršenje specifičnih zadaća, koje po svojoj sposobnosti i naoružanju ne mogu tako brzo i učinkovito izvoditi ostali vojnici u postrojbi;

- neutraliziranje i paraliziranje paljbe pratećih oruđa protivnika;
- uništavanje protivničkog zapovjednog kadra;
- protuterorističke i protugerilske akcije;
- neprekidno i sustavno iscrpljivanje protivničkih postrojbi i stvaranje takve napetosti da se nigdje ne može osjećati mirnim i sigurnim;
- borba protiv protivničkih snaga za nadzor privremeno zaposjednutog područja i likvidacija kolaboracionista;
- povećanje paljbenih mogućnosti i preciznosti postrojbe u čijem sastavu djeluju;
- likvidacija protivničkih snajperista i sl. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Novi talijanski nosač zrakoplova ITS Cavour

Za otprilike godinu dana novi talijanski nosač zrakoplova ITS Cavour trebao bi ući u operativnu uporabu te postati zapovjedni brod talijanske ratne mornarice

Pripremio Domagoj MIČIĆ

Primopredaja najnovijeg talijanskog nosača zrakoplova ITS Cavour obavljena je 27. ožujka ove godine u brodogradilištu Muggiano blizu La Spezia. Nakon što je i formalno vlasništvo nad brodom prebačeno s tvrtke Fincantieri na talijansku ratnu mornaricu, predstoji intenzivna testiranja, završna integracija i obuka posade, kako bi ITS Cavour već sljedeće godine ušao u operativnu uporabu. Tako je, spletom okolnosti, ITS Cavour prošle godine postao jedini nosač zrakoplova porinut ili dovršen, a da nije napravljen u Sjedinjenim Američkim Državama.

Početak gradnje ITS Cavoura seže do studenoga 2000., kad je tvrtka Fincantieri dobila ugovor vrijedan 900 milijuna eura, kojim je obuhva-

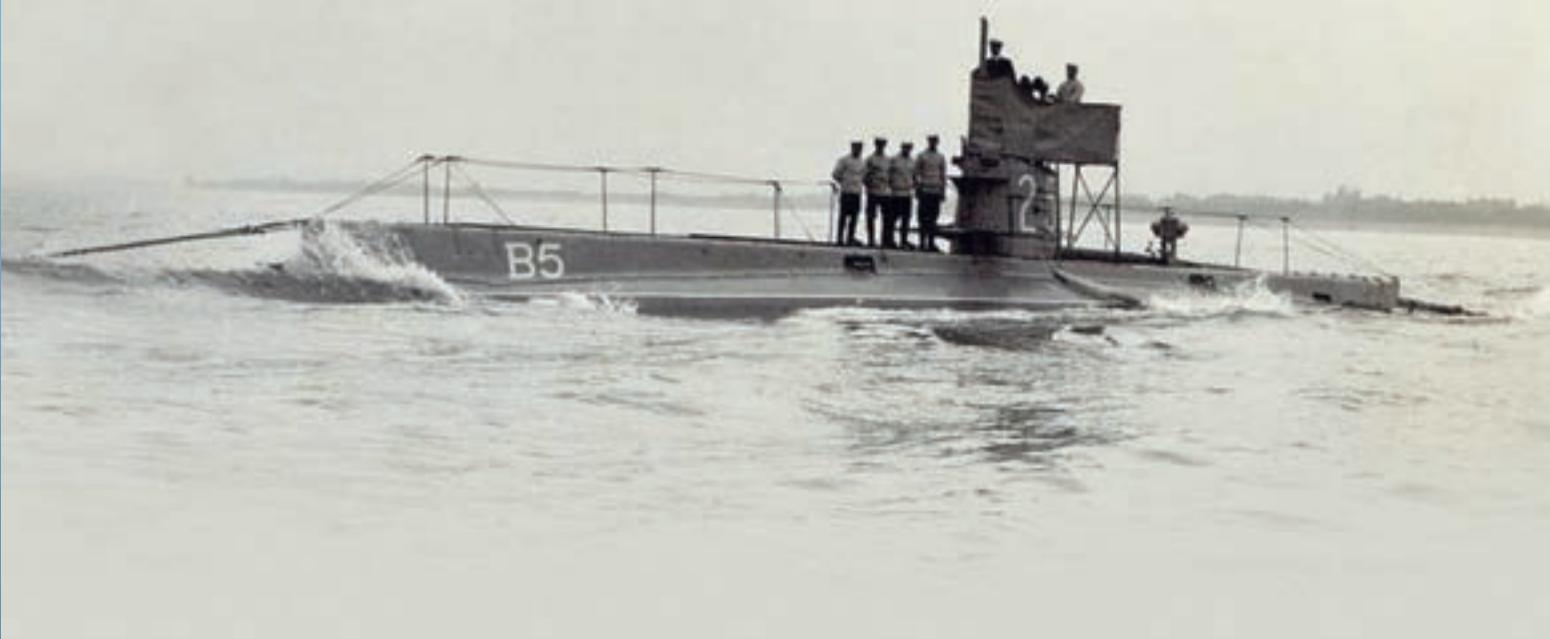
ćeno projektiranje i gradnja novog talijanskog nosača zrakoplova, ali i razvoj sustava za nadzor borbenog djelovanja. U srpnju 2002. konzorcij tvrtki, predvođenih tvrtkom Alenia Marconi Systems (sada Selex Sistemi Integrati) dobio je ugovor vrijedan 229 milijuna eura kojim je pokrivena isporuka i instalacija senzora i oružanih sustava. Na kraju je u studenom 2003. Selex-SI dobio ugovor vrijedan 145 milijuna eura za dovršenje razvoja i integracije te testiranje i operativnu evaluaciju sustava za nadzor borbenog djelovanja.

Prve čelične ploče izrezane su u srpnju 2001. Zanimljivo je da je nosač građen u dvije sekcije. Prva je napravljena u brodogradilištu Riva Trigoso a druga u brodogradilištu

Muggiano, oba u vlasništvu Fincantierija. Nakon njihovog spajanja brod je porinut u srpnju 2004. Prva testiranja na moru obavljena su u prosincu 2006. Sljedeće godine na brod stiže prvi kontingent buduće posade, koja je postupno popunjavana. Primopredaja broda obavljena je u ožujku ove godine, a čast prvog zapovjednika pripala je kapetanu bojnog broda Gianluigiju Reversiju. U ovom trenutku, uz provođenje obuke buduće posade, timovi talijanske ratne mornarice i tvrtke Selex-Si obavljaju završnu integraciju i testiranja oružanih sustava, sa svrhom uvođenja u operativnu uporabu tijekom sljedeće godine. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr





Povijest britanskog podmorničarstva - obalne podmornice klase A, B, C i H

Početak XX. stoljeća označio je uključivanje Velike Britanije u suvremenu podmorničarsku zajednicu. Nemogućnost konstrukcije suvremenog podvodnog borbenog plovila natjerala je Admiralitet da prve podmornice naruči u SAD-u, ali i da odmah potom poduzme korake u samostalnom konstruiranju i izgradnji podmornica u domaćim brodogradilištima

Igor SPICIJARIĆ

zgradnja prvih pet podmornica po Hollandovom projektu označilo je uključivanje Velike Britanije u novu trku u pomorskom naoružanju koja se prenijela u novu podvodnu dimenziju. Taj prelazak nije bio ni lak ni jednostavan. Ne-promišljenost i tvrdoglavost pomorskih autoriteta britanskog Admiralićeta u pogledu razvoja i primjene podmornica nije bila novijeg datuma. Ne treba zaboraviti da je čitavo stoljeće prije, tj. negdje oko 1800. godine odbijena podmornica Nautilus koju je Velikoj Britaniji nudio Robert Fulton. Stotinjak godina poslije rezultat takvog kratkovidnog pristupa rezultirao je da su svi potencijalni i stvarni protivnici Velike Britanije daleko odmakli u razvoju podmornica. Posebno bolnu

prednost imala je stoljetna suparnica Francuska koja se okušala i stekla brojna iskustva u izgradnji dvotrupnih podmornica, ali i u primjeni pneumatskog, parnog i motornog sustava propulzije. U Njemačkoj se već daleko odmaklo u ispitivanju primjene dizelskog motora. U takvoj situaciji najviši vojno-politički britanski autoriteti odlučili su se za ubrzani razvoj vlastitih podmorničarskih snaga. Razumljivo je zbog kojih su se razloga opredjelili upravo za američku konstrukciju. Prva iskustva dobivena korištenjem licencno izgrađenih podmornica bila su vrlo dobra unatoč tehničko-taktičkim ograničenjima njihove konstrukcije. Britanska mornarica odlučila je brzo i efikasno nadoknaditi godine zaostatka za

svojim konkurentima. Odmah nakon što je izgrađena prva Hollandova podmornica No.1, započeo je razvoj nove podmornice. U zajednički program finansijske potpore ovom projektu ušli su kao ravнопravni partneri Admiralitet i brodogradilište Vickers u Barrow-in-Furnesu. Bit tehničkih preinaka koje su izveli britanski inženjeri i tehničari Vickersovog brodogradilišta odnosila se na povećanje dimenzija i deplasmana originalnog Hollandovog projekta. Uz to, na prvom britanskom projektu obalne podmornice pojačat će se njezino naoružanje i tek donekle opći sigurnosni elementi konstrukcije. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Homo Volans, rani hrvatski avijatičari 1550.-1925.

Peter Salcher, tvorac prvog aerotunela

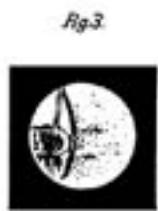
U istoj riječkoj tvornici gdje je izumljen torpedo, prije točno stotinu i dvadeset godina, Riječanin dr. Peter Salcher po svojoj je zamisli načinio prvi aerotunel i tako, više od tri desetljeća prije pojave prvog zrakoplova, otvorio vrata eksperimentalnoj aerodinamici

Leonard ELERŠEK

Profesor austrougarske vojne akademije u Rijeci dr. Peter Salcher godine 1886. na molbu svojeg praškog kolege, profesora fizike u Pragu Ernsta Macha (1848.-1928.), pozabavio se zanimljivim problemom. Trebalo je načiniti fotografiju puščanog zrna u letu i zabilježiti promjene u mediju, koje se događaju oko projektila što se giba nadzvučnom brzinom. Salchera je problem zainteresirao pa se privratio izazova. Za taj pokus trebao je izraditi naročito precizni uredaj, koji će sinkronizirati trenutak snimanja s nailaskom puščanog zrna. Za snimanje je odabrana tehnika schliere fotografije (striometrija), koju je razvio A. Toepler 1864. godine. Uredaj se sastojao od elektricitetom nabijene Lajdenske boce velika obujma s dva u seriju spojena iskrišta, koja su u sprezi sa striometrijskim optičkim fotoaparatom. Prvo iskrište, omeđeno staklenim ovojima, bilo je inicijalni sustav koji se aktivirao nailaskom puščanog zrna. Kada zrno razbije staklenu zaštitu, visoki napon Lajdenske boce napaja drugo iskrište, koje bljeskom električnog pražnjenja obasjava

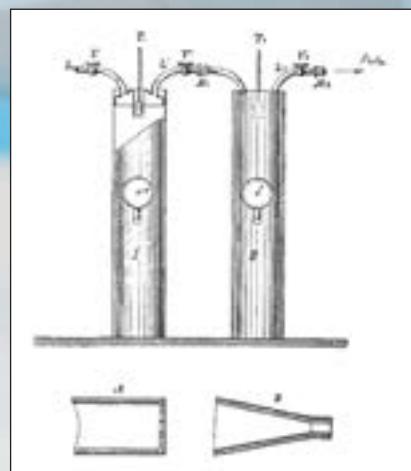


puščano zrno i osvjetljava fotografsku ploču. Salcher je sa suradnikom Sandrom Rieglerom 1886. ovom tehnikom snimio cijeli niz ultrabrzih fotografija akustičnih pojava koje se javljaju tijekom nadzvučnog leta puščanog zrna kalibra



Slika 1 - prvi niz fotografija objekta koji leti nadzvučnom brzinom, puščanog zrna

11 mm i 8 mm. Zadivljujući rezultati potvrđili su teoriju Ernsta Macha. Prvi put je snimljena slika objekta koji leti nadzvučnom brzinom s karakterističnim udarnim valovima (slika 1). Istodobno je otkrivena i ultrabrzsa (trenutačna) schliere fotografija. Rezultat Salchera rada predstavljen je 1886. znanstvenoj javnosti pred Razredom za matematiku i prirodne znanosti Carske akademije znanosti u Beču. Svjetski znanstvenici onog doba popratili su Machov i Salcherov rad s iznimnom pozornošću i odobravanjem. Njihov uspješni rad otvorio je put za pokusna istraživanja nadzvučne aerodinamike, a pravu će primjenu naći u zrakoplovstvu XX. stoljeća. Salcherov je rad za ono doba bio toliko napredan da se rezultat ovog pokusa ponekima učinio nevjerojatnim te su ga anonimno nazvali kri-votvorinom. Mach i Salcher su 21.

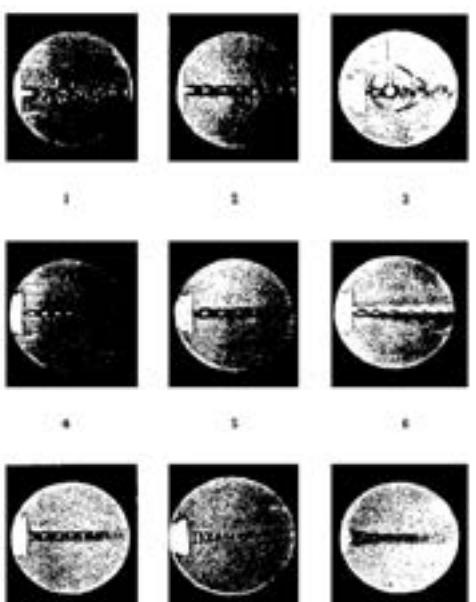


Slika 2 - Salcherov ispitni uredaj sposoran proizvesti nadzvučni mlaz fluida

travnja 1887. publicirali ujedinjene rezultate pokusa.

Pokus u Rijeci

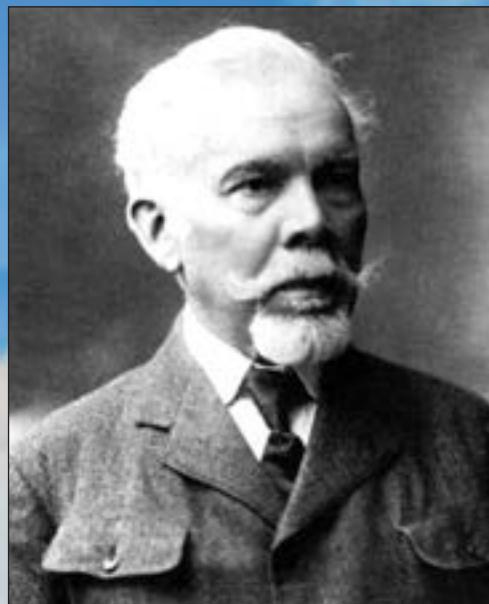
Salcher je svaki tjedan izvještavao Macha o rezultatima te mu sugerirao da bi se teoretska razmatranja mogla provjeriti promatranjem nadzvučnog strujanja oko "mirujućeg projektila". Ernst Mach je u svojim bilješkama 1889. zapisao: "Za vrijeme eksperimentalnih istraživanja aerodinamike puščanog zrna Salcher je imao ideju da trebamo pokušati inverznom metodom i proučavati strujanje oko tijela učvršćenog u nadzvučnoj struji te tako potvrditi prethodno dobivene rezultate." Salcher je taj epohalni eksperiment proveo u djelu u tvornici Torpedo u Rijeci, gdje je načinio poseban ispitni uređaj (slika 2) sposoban proizvesti nadzvučni mlaz fluida. Struju stlačenog zraka Salcher je usmjerio na "projektil" kroz niz različitih mlaznica, a dobivene rezultate snimao je i analizirao. Uočio je, snimio i opisao pojavu refleksije vala i periodičnu strukturu tzv. Machovih diskova (slika 3), koju je u pismu Machu 19. travnja 1888. označio pojmom "Lyra". Kasnijom analizom pisane korespondencije Salchera (sačuvano je 140 SalchEROVih pisama Machu i ni jedno Ma-



Slika 3 - Periodične strukture tzv. Machovih diskova

Vinko Dvorak i nova metoda vizualizacije strujanja fluida

Prije Salchera, vizualizacijom strujanja bavio se znameniti zagrebački profesor Vinko Dvorak (1848.-1922.), koji je bio jedan od Machovih suradnika u Pragu. Od svoje 27. godine živio je u Zagrebu i radio kao profesor fizike na Mudroslovnom fakultetu. Ondje je osnovao i vodio Katedru za fiziku. Bio je dekan Mudroslovnog fakulteta (1881./82.) te kasnije i dvadeseti rektor Zagrebačkog sveučilišta (1893./1894.). Vinko Dvorak je rezultate dobivene komplikiranom i skupom tehnikom schliere fotografije postigao jednostavnijim i iz prirode dugo poznatim principom: fokusirao je Sunčevu svjetlost kroz otvor promjera 1 mm i projicirao je u obliku divergirajuće zrake na bijeli zid svojega zamračenog laboratorijskog prostora. Lom svjetla u sredini zrake prouzročio je pojavu sjene na zidu. U prozirnom mediju, kao što je primjerice zrak, oko ne može vidjeti temperaturne nehomogenosti ili udarni val koji se širi oko tijela u gibanju. No usmjerimo li snop svjetlosti na ovakvo okom nevidljivo područje, dolazi do refrakcije svjetlosnih zraka, a slika promatranog fenomena postaje vidljiva u obliku projekcije sjene na zaslonu. Dvorak je, izradivši poseban uređaj, proučio i opisao mnoge pojave u prozirnim medijima te ponovio mnoge Toeplerove pokuse znatno jeftinijom i jednostavnijom tehnikom. Svoj postupak vizualizacije strujanja objavio je 1880., i nazvao ga "jednostavnijim oblikom schliere promatranja". Taj će se postupak nazvati metodom sjene, a danas se naziva jednostavnom ili izravnom metodom sjene. Primjena ove metode, komplementarne SalchEROVOJ, i danas je raširena u mnogim granama tehnike, a naročito u aerotehničkom inženjerstvu. Dvorakov je rad pridonio razvoju različitih grana znanosti, no neizmjeran je njegov doprinos razvoju visokog školstva u Zagrebu. Do umirovljenja, 1911., obrazovao je i odgojio mnoge naraštaje fizičara i ostavio za sobom znatno naslijede. Njegov fakultetski naslijednik, profesor fizike Stanko Hondl, 8. svibnja 1922. u posmrtnom govoru na zagrebačkom Mirogoju istaknuo je: "Dvorak bijaše rodom Čeh, bio je to i srcem! A mi ga, evo, predajemo hrvatskoj zemlji. I rado će ga ona primiti jer je dužnost prema drugoj svojoj domovini do kraja života savjesno vršio kao pravi hrvatski rodoljub."



chovo Salcheru), koji je djelovao u Rijeci i Macha, koji je radio u Pragu, pokazalo se da je SalchEROV rad uvelike autonoman te da je njegov doprinos počecima aerodinamike neizmjeran. Salcher je 1888. u Rijeci načinio prvi nadzvučni aerotunel, ključan izum za razvoj moderne avijacije, i ako postoji ijedna zakonitost u dinamici plinova, a da ne-ma svoj naziv, ona treba nositi ime Petera Salchera.

Salcher je rođen 1848. u Križu (Kreuzen) u Koruškoj (Kärnten). Doktorirao je u Grazu 1872. s navršene dvadeset i četiri godine! Od 1875. do 1909. radi kao predavač na Mornaričkoj akademiji austrogarske vojske (K.u.K. Marine-Akademie) u Rijeci. Od 1880. Salcher je na dužnosti voditelja riječke meteorološke stanice. Nakon talijanske okupacije živio je na Sušaku, gdje je i umro 1928. ■

Jared Diamond: *Slom - kako se društva odlučuju za propast ili uspjeh, Algoritam, Zagreb, 2008.*

Knjiga "Slom" svojevrstan je nastavak Pulitzerom nagrađenog djela "Sva naša oružja - zarazne bolesti, čelik i puške". Autor u "Slomu" raspravlja o tajanstvenoj propasti starih civilizacija i kako to utječe na našu budućnost.

Dok su se u knjizi "Sva naša oružja" pojašnjavali razlozi zemljopisne návra koji su uzrokovali procvat nekih naroda, "Slom" se koristi istim razlozima kako bi ispitalo zašto su neka drevna društva, uključujući i civilizaciju Maja i one s Uskrsnjih otoka te kolonije Vikinga na Grenlandu, pa i neka moderna, poput onoga u Ruandi, jednostavno - nestala. Zbog čega se neka društva razvijaju, a druga propadaju?

U prošlosti su se mnoge kulture raspale. Razlog tome, u većini slučajeva, bila je ekološka kriza koju su uzrokovali sami narodi, no ona sama po sebi nije isključivi razlog. Nije svaka civilizacija propala zbog ekološke krize, no ona je ipak u najvećem broju slučajeva bila svojevrstan katalizator propasti - posebno u slučajevima kada se udružila s društvenim odgovorom na nadolazeće katastrofe. No, sva krivnja nikako ne leži u osvetoljubivoj prirodi, a autor tu tvrdnju argumentira navodeći primjere iz malih zajednica suvremene Montane, koje se suočavaju s propašću životnih standarda i iscrpljenjem prirodnih izvora. To dvoje je svima zajednički uzrok propasti, tvrdi Diamond.

"Slom" govori o tajanstvenoj propasti starih civilizacija, ali i o tome kako to utječe na našu budućnost, odnosno koje bismo pouke, bitne za naše održavanje, mi iz toga mogli izvući. Autor nudi uvjerljive povijesne primjere, kojima potkrepljuje svoju tvrdnju kako su u većini slučajeva ekonomski i ekološki problemi jedno te isto i vodi nas na zanimljivo putovanje kroz povijest čovječanstva, pokušavajući objasniti kako možemo, kad sutra dođe, ipak preživjeti.

Mirela MENGES



Glas u pustinji

Vrijeme duhovne priprave za Božić počinje u vijeku u nedjelju između 27. studenoga i 3. prosinca. To se vrijeme naziva došašće ili advent (lat. adventum - dolazak). Tradicija adventa je vrlo stara i može se pratiti već od V. stoljeća. Sačuvane su propovijedi iz toga doba koje prije najvećeg kršćanskog blagdana pozivaju vjernike na pokoru: na odricanje, na molitvu i na dobra djela. U vrijeme došašća bile su zabranjene svadbe i javne svečanosti. Čemu ta ozbiljnost?

U kršćanskom bogoslužju Božić ima dvostruki smisao. S jedne strane, Božić je spomen-slavlje kojim se oživljava sjećanje na događaj Isusova rođenja. Božić se, dakle, slavi kao blagdan sjećanja na obećanja koja je Bog ispunio. S druge pak strane, Božić je blagdan nade jer slaveći Božić vjernici se predaju nadi da će Bog izvršiti svoja obećanja. Božja obećanja govore o ponovnom Isusovom dolasku na kraju povijesti. Sva su adventska slavlja prožeta tom simbolikom: onoga što je bilo i onoga što tek dolazi.

U bogoslužju druge nedjelje došašća (7. prosinca), glavna je figura navještanja starozavjetni lik Ivana Krstitelja. Njegovo odijevanje i način života nisu zacijelo po ukusu našega vremena: "Ivan bijaše odjeven u devinu dlaku, s kožnatim pojasmom oko bokova; hranio se skakavcima i divljim medom" (Mk 1,6). No, njegova misija glasnika pred licem Božjim odgovara za svako vrijeme. Ivan Krstitelj je navjestitelj Božjega suda, koji sigurno dolazi. Njegova je uloga da upozori na Božić kao na dan izvršenja Božjeg obećanja: odonud će doći suditi žive i mrtve. O njemu se kaže da je glasnik Božji u pustinji. I danas je propovijedanje evanđelja "glas vapijućega u pustinji". Pustinja, međutim, nije neka daleka zemlja. Pustinja je mjesto iskonskog kaosa. To je duhovni prostor naše civilizacije: zemlja suha, žedna, bezvodna; zemlja bez Božjeg blagoslova. Otići, dakle, u pustinju nikako ne znači bijeg od civilizacije. Upravo obratno: prolaz kroz pustinju hod je kroz civilizaciju bez ljubavi, život u "gradu bez Boga", boravak u prostranstvima demonskih sila.

Dominantna je biblijska poruka da Bog vodi izabrani narod kroz zemlju prokletstva: kroz iskustvo pustinje do iskustva blagoslovljene zemlje u kojoj "teče med i mlijeko". Vrijeme je, dakle, došašća kao prolaz kroz pustinju, kao život okrenut obećanju. U adventsko vrijeme po crkvama odjekuje pjesma: "Ima jedno obećanje da će opet doći k nama!" A poruka iz pustinje dopire: "Ako danas glas mu čujete, ne budite srca tvrda..." (Ps 95)

Ivan NIMAC

FILMOTEKA

Ponos i slava

- američki kriminalistički (2008.)
- trajanje: 130 minuta
- redatelj: Gavin O'Connor
- distributer: Blitz film & video
- glume: Edward Norton (Ray Tiernan), Colin Farrell (Jimmy Egan), Jon Voight (Francis Tierney Sr.), Noah Emmerich (Francis Tierney Jr.)



Četiri njujorška policajca su mrtva. Ubijeni su u zasjedi, koja je uzbunila policiju i dovela do velike napetosti. Budući da je ubojica na slobodi i da mnogo toga ovisi o tom slučaju, glavni policijski inspektor na Manhattenu, Francis Tierney stariji, moli svoga sina, detektiva Raya Tierneya, da predvodi istragu. Ray nevoljko preuzima slučaj jer zna da je ubijenim policajcima nadređeni bio njegov brat, Francis mladi, te da su radili s njegovim šogorom, Jimmyjem Eganom...

Po tko zna koji put, iz Hollywooda nam stiže obiteljsko-policjska priča. Naizgled potpuno izlizana tema, priča o dobrom, lošem i zlom njujorškom policajcu još jednom je upalila. Više je razloga tome. Prvi i u vijek najvažniji jest dobra priča. Puna dva sata i još malo više prođu u trenu. Druga važna stvar je, kako to u filmskom svijetu kažu, casting odnosno odabir glumaca. Prednjače Edward Norton u ulozi "dobrog" i Jon Voight, koji već godinama, ako ne i desetljećima, nije imao primjerenu i uspješnu ulogu. Norton se dokazao već prije u ulogama gdje ga muči dvostrukost. Najbolji je primjer Generacija X, gdje je uzor mlađem bratu iako to ne želi biti. U Klubu boraca ta dvojnost poprima psihopatski karakter, dok se Hulkovu dvostranost ne treba posebno objašnjavati. Što se Voighta tiče, loš odabir uloga posljednjih dvadesetak godina zaprijetio mu je da će ga današnji naraštaji zapamtiti samo kao oca Angeline Jolie. Ne smijemo zaboraviti njegov brillantni nastup u Ponoćnom kauboju, za koji je uostalom dobio i Oscara. Ponos i slava pravi je krimić u pravo vrijeme. Odslak u kino moja je preporuka za hladnu zimsku večer.

Leon RIZMAUL



5. prosinca 1918.

Krvoprolje na Jelačić placu

Na akt ukidanja Države Slovenaca, Hrvata i Srba i ujedinjenja sa Srbijom od 1. prosinca prvi su žestoko i domoljubno odgovorili hrvatski domobrani. U zagrebačke vojarne tih su se prijelomnih dana vratile proslavljenе ratne postrojbe 23. i 53. zagrebačke pukovnije. Nekak-

va nova kraljevina na čelu s dinastijom Karađorđevića bila im je tuđa. Naoružani domobrani, njih nekoliko stotina, krenuli su 5. prosinca 1918. iz svojih vojarni, Ilicom, prema Trgu bana Jelačića uz himnu *Lijepa naša domovino*. Saznavši za njihovu namjeru, šef zagrebačke policije, dr. Grga Andelinović, priredio im je zasjedu. Podno banova spomenika održan je prosvjedni skup, a onda su odjeknuli pucnji. Neki vojnici pokušali su uzvratiti paljbu, ali su na otvorenom trgu brzo podlegli napadu. U službenom izvještaju navodi se 13 mrtvih i 17 ranjenih prosvjednika, dok su po gradu kružile vijesti da je na Jelačićevu trgu nastradalo stotinjak ljudi. Taj događaj iskoristili su predstavnici vlasti kako bi zatrljali hrvatsku vojsku. Prosvjednici su proglašeni protunarodnim elementima, izvedeni na sud i kažnjeni. Samo nekoliko dana poslije srpski je generalstab raspustio obje buntovničke pu-

kovnije, a za srpsku dinastiju opasni vojnici poslani su kući. Hrvatska je 1918. prvi put u svojoj povijesti razoružana.

6. prosinca 1917.

Najveća eksplozija u povijesti

Dok je u Europi bjesnio I. svjetski rat, na drugoj strani Atlantika, u Novoj Škotskoj, u gradu Halifaxu, 6. prosinca 1917. došgodila se najveća nesreća u povijesti Kanade. Na ulasku u luku, sudarili su se belgijski parobrod *Imo* i francuski brod *Mont Blanc*. Ovaj drugi bio je pretrpan eksplozivom: nosio je 200 tona TNT-a, 35 tona lakozapaljivog benzina i više od dvije tisuće tona kiseline, koja se upotrebljava pri izradi eksploziva. Pri sudaru kiselina se prolila iz spremišta, a mornari s obaju brodova počeli su panično bježati. Dvadeset minuta nakon sudara nastao je niz snažnih eksplozija, od kojih su popucala stakla na kućama udaljenima 80 kilometara od Halifaxa. Uništen je cijeli sjeverni dio grada. Poginulo je više od dvije tisuće ljudi, a još toliko je zadobilo ozljede očiju jer su nesmotreno gledali eksploziju. Bez krova nad glavom ostalo je više od 750 obitelji.



Leon RIZMAUL

WEB INFO

www.military.cz



Adresa www.military.cz odmah će vam otkriti da je riječ o češkoj stranici. Jer, nemojte misliti da najkvalitetnije stranice s vojnom tematikom dolaze isključivo iz anglosaksonskih zemalja. Ovaj neslužbeni site čeških entuzijasta dokazuje da i drugi imaju što pokazati. Dakle, autori svoj www.military.cz nazivaju "najvećim češkim on-line arhivom svjetske vojne tehnike". Mislimo da su preskomni: kvaliteta i obilje podataka u siteu uvelike prelaze granice samo jedne zemlje. Naći ćete doista svašta, od švedskog oružja, preko tenkova iz II. svjetskog rata, pa sve do najnovijih američkih zrakoplova ili nosača aviona. Ima tehničkih podataka, povijesnih opisa, dobrih fotografija... Jedini problem je neatraktivni grafički izgled i činjenica da su sve teme nekako natrpane zbrda-zdola. Ah, da, ne zaboravimo da su sadržaji dostupni i na engleskom jeziku, što siteu daje *internacionalnu notu*. Ipak, sigurno je da je češka verzija ponešto bogatija.

Domagoj VLAHOVIĆ

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Originalno ime Republike Indije jest:

- A Zhonghua Rénmín Gōnghéguó
- B Bhārat Ganarādžya
- C Dru Gākhap



2. Broj dijalekata kojima se u Indiji služi oko 10 000 ljudi je:

- A 48
- B 87
- C 122

3. Izbacite "uljeza" koji nije u tri najnaseljenija grada Indije:

- A Kalkuta
- B New Delhi
- C Bangalore



4. Poznati indijski mauzolej pod zaštitom UNESCO-a je:

- A Angkor Wat
- B Taj Mahal
- C Bhairava



5. Indija je proglašila neovisnost od Velike Britanije :

- A 1945. godine
- B 1947. godine
- C 1950. godine





Belleville je vodeći američki proizvodač vojnih čizama, sa proizvodnjom od gotovo 1,000,000 pari godišnje. Njihove čizme u redovitoj su upotrebi u letačkim postrojbama i marincima.

ISO 9001
Certified

650 ST - WATERPROOF SAFETY TOE BOOT-USAF

- VANGUARD® konstrukcija ležišta stopala
- Gornjištje u sivo zelenoj boji izrađeno od vrhunske govede kože i CORDURA® Nylon materijala
- Vodonepropusna membrana
- Unutrasnjost - membrana
- Zaštita prstiju čeličnom kapom na razini zaštite sukladno standardima ASTM F2412-05 i F2413-05
- Poliuretansko ležište stopala
- Potplat VIBRAM® FIRE & ICE™ dizajna za sigurnije kretanje zaledenom površinom
- Poliuretanski izmjenjivi uložak
- Visina sare 203 mm

SYMPATEX®
technology



CORDURA®

COOLMAX®

X-static



DuPont®
NOMEX®

Thinsulate
INSULATION

KROKO INTERNATIONAL d.o.o.

Kustošijanska 8, 10000 Zagreb, Croatia, UIT number: 155834D, NATO CAGE CODE: ADDAB
tel: +385 1 3772777, fax: +385 1 3730751, info@kroko.hr

www.kroko.hr